Any IV. Núm. 170 - Barcelona, dijous, 5 de Maig de 1932

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA, ART I POLÍTICA

Preu : 30 cèntims - Pelai, 62. Telèfon 15300. - Subscripció : 3'50 pessetes trimestre

"El Imparcial" ens ha dedicat un número. Es tracta d'un número parcial.

La ciutat i les comarques

Al futur Parlament de la Generalitat, Barcelona i la seva comarca es trobaran en minoria. Adhuc afegint-hi les comarques industrials que fins avui han format la província barcelonina. Poca gent ha fet aquesta remarca ni n'ha calculat les conseqüències immenses. Això vol dir que s'anirà guarint una de les malalties més profundes del nostre cos polític; la història resultant del predomini absolut d'una gran ciutat, per força amalgamada i poc coherent, damunt d'un territori conscient de les seves característiques i amb un sentit de continuïtat d'esforç i de vida. A Barcelona, al costat de la política racial, vinguda bastant de tot Catalunya i solament domiciliada a la ciutat, hi ha tota la demagògia parasitària dels entabanadors dels metecs. Sovint, aquesta darrera facció ha pogut imposar-se — el lerrouxisme del *«robad, matad, incendiad»*; l'anarquisme, mai predicat en llengua catalana, etc. — Adhuc una part dels catalans residents a Barcelona participa, per imitació i per situació, d'aquesta voluntat desmoralitzadora. I no pot ésser d'altra manera. Una gran ciutat industrial pot tenir tots els recessos espirituals que vulgueu; però sempre l'excés de dinamisme i la trepidació de la feina l'emmalalteixen. Una gran ciutat així és una mica com un cavall de curses o un bòlid automòbil destinat a batre rècords. Tot hi és sacrificat a la força i al rendiment. Tot és brusc i s'engega com un ressort. I aquesta energia nerviosa mai no podria guiar, sense consell, els destins d'un poble.

Això també és Catalunya

Indubtablement, només dins la catalanitat podem trobar aquella força biològica, aquella «tracció de sang» que és insubstituïble per a formar una nació, si no volem reduir-la a la brutalitat d'unes xifres o l'automatisme d'unes màquines. Una nació és més que una societat d'homes que s'ajunten a l'atzar per tal d'anar bé, i que mai que hi hagi dificultats s'escampen: les nacions, aplegades per nexes que escapen a la pedanteria dels sociòlegs, sovint s'acontenten de patir, en vista d'objectius superiors. Hi ha el pensament nacional, el sentiment nacional, la voluntat nacional; sense això mai no podria donar-se aquesta vida complexa que té la virtut d'absorbir les vides individuals i justificar-ne l'existència individual, amb la projecció d'un objecte que depassa la duració d'una vida i l'extensió d'un home. Aquesta personalitat collectiva és sobrehumana; però, cal tenir-ho present, no és immortal; cada dia cal que neixi amb la voluntat dels que la integren; una pèrdua de consciència pot significar una letàrgia; però també una defunció definitiva. I l'instint de conservació més elemental ens posa a les nostres venes la voluntat de seguir essent allò que som. D'ésser catalans; sense això, la política catalana només tindria el sentit d'una agonia.

I aquesta catalanitat, necessària a la vida del nostre cos polític com una vitamina, es troba dins les nostres comarques. Allí no hi ha tota la població d'alluvió, ni tota la massa industrial que ha perdut el sentit de la terra. Els homes mecanitzats, ja sense esma de la vida integral, lluny de la biologia; gent propensa a creure en teories i a viure d'hipòtesis; gent que no s'hi pensarien gaire a destruir, entre altres raons, perquè no sabrien gaire exactament què cosa era allò que feien malbé. Multitud canviant i dalerosa de novetat, flanquejada per la turba dels inadaptats, que el maquinisme també fabrica en sèrie i sobreproducix, com tants d'altres productes.

* * *

Aquesta missió política que el nou estat de coses senyala a les comarques, no solament serà beneficiós a Catalunya, perquè servirà de balança, sinó a les comarques mateixes.

No hi ha dubte que fins ara, tot i el pregon sentit nacional que elles contenen, estan una mica desentrenades del joc de la política. Hi ha grans tresors en brut; però encara falten força detalls d'explotació. Només una pràctica política, la qual només pot ésser filla d'un exercici, posarà en valor l'energia i l'eficàcia de la terra de Catalunya.

Algú ha parlat de caciquisme. Però precisament el caciquisme només pot ésser amb un règim de predomini de la capital. El cacic és el representant de la capital a les comarques; dins elles, per manca d'avinentesa, s'han atrofiat els òrgans polítics; res més fàcil que un qualsevol vengui a la ciutat la seva influència.

A més, no totes les comarques de Catalunya són camps i pagesies. Hi ha les ciutats. Tota la missió de la nova Catalunya és d'impulsar moltes ciutats de segon ordre — que són les més ciutadanes; ciutadania volent dir sanitat moral —. Cadascuna d'elles pot fixar un matís dins la composició del conjunt; un pensament director que reculli prop de la terra el sentit nacional i concorri amb els altres a formar el pensament suprem. Catalunya mai no serà del tot fins que tot Catalunya sigui la capital.

Només aleshores, al costat de l'esperit de renovellament hi haurà el sentit de permanència, i el nostre poble podrà transformar-se com un cos que canvia de matèria a través dels anys, sense deixar de créixer i també sense deixar d'ésser sempre ell mateix.

* * *

Altrament, això és el joc normal de la política. Mai, a cap nació, és la ciutat més populosa que controla la política. Sovint, ni tan solament és la capital. A Catalunya és d'una manera fortuita que coincideix la capital històrica amb la gran ciutat industrial. Però a tot arreu la política es considera com un afer de tot el país i es procura evitar una tirania urbana. França n'és un exemple dels més marcats. Malgrat el centralisme gairebé absolut i amb tot el prestigi que té París, tots els polítics francesos graviten lluny de la ciutat i els resultats de la política d'ella no compten.

I cal que sigui així; una gran urbs té una activitat massa múltiple; una vida massa trepidant; es veu massa obligada a la recerca de les novetats, perquè pugui portar el pas mesurat que vol l'anar madurant de tota una nació; i, a més, la seva grandesa es nodreix, principalment, de la prosperitat i la vigoria de tot un gran territori.

Evidentment, el parlament de Catalunya ha d'ésser *a Barcelona*; però no *de Barcelona*. Esser capital vol dir això.

A la pàgina 7:

Esbós del programa del C. P. A. C. G. A. T.

La urbanització de la Barcelona futura.

Els Dijous — Blancs

Barcelona, camí de Mallorca

Deien els diaris que l'ex-president de la República Francesa, M. Doumergue, passaria uns quants dies a Mallorca. L'ex-president ha demostrat que és un gurmet del silenci i del bon paisatge. Ha estat inútil que les forces vives de diversos districtes li oferissin una senaduria. M. Doumergue ha rebutjat l'oferta: el tempta més la quietud de poble que el Poder. Com a «bon vivant», M. Doumergue se'n va a Mallorca. Els francesos en sentiran gelosia. La Costa Blava és tan a prop d'allà on viu ell!

No és probable que M. Doumergue passi per Barcelona. El president—diguem-li el president, segons costum francesa—deurà sortir de la costa francesa, probablement de Marsella, i retornarà al seu país entrant pel mateix port. En un mot: M. Doumergue farà com la major part dels turistes europeus que des de França van a Mallorca. Vull dir que la major part d'aquests turistes no entren a la península i que van a Mallorca sense passar per Barcelona. El fet és una mica extraordinari si es té en compte que el camí natural d'anar a Mallorca és Barcelona: s'estalvia un gran tros de mar i, tot passant, es veu una ciutat d'un milió d'habitants: Barcelona. I encara és més sorpenent si examinem els mitjans de transport. No és exagerat de dir que el servei Marsella-Palma no pot comparar-se amb els vaixells magnífics que fan la línia Barcelona-Palma.

El inconvenients d'evitar el camí de Barcelona són doncs, almenys, tres: un trajecte de navegació més llarg, un servei dolent i perdre l'oportunitat d'una visita a Barcelona.

Què pot, doncs, motivar aquesta rutinària anormalitat? Pel que l'anormalitat té de rutinària, només podem culpar-ne a la manca d'una organització turística catalana. Però mentre es faci, des de l'estranger, propaganda contra Espanya serà molt difícil rompre aquesta rutina. Mentre la Ràdio París doni quotidianament notícia de «bagarres en Espagne» és molt difícil de convèncer els turistes. La propaganda de Ràdio París sembla intencionada. Aquesta emissora no dóna mai les bones notícies d'Espanya. I si considereu que es comença a desviar cap a Espanya el turisme que es quedava a França, si penseu que els francesos saben que el turisme és una de les seves indústries més importants, us serà quasi impossible no sospitar.

Mallorca! No us ve un desig irresistible d'anar-hi quan contempleu, des de la Porta de la Pau, els vaixells que fan la línia Barcelona-Palma? La Mallorca turística fou descoberta pels anglesos. Recentment, el Foment de Turisme de Palma de Mallorca, que és un organisme que funciona molt bé, ha completat l'obra de propaganda.

Si a Barcelona tinguéssim una organització turística com la de Palma, ompliríem els hotels. Ja ens podríem acontentar de viure de les deixalles de Mallorca i que els turistes que hi van des de Marsella passessin per Barcelona.

Mallorca és actualment el centre turístic més important d'Europa. A les seves gràcies naturals sumeu-hi que avui a Espanya la vida és barata i a Mallorca encara més. Mallorca, abans residència d'hivern, ara ho serà de tot l'any.

Afortunadament, la Generalitat es preocupa del nostre turisme. Se n'ha encarregat En Serra i Moret. El nom és una garantia. — M. B.

MIRADOR INDISCRET

Un projecte important

Tan sols fullejant aquest número de MIRADOR, els nostres lectors trobaran una variació en la compaginació que ens ha estat imposada per la necessitat de publicar en el menor nombre de números possible el projecte d'urbanització de la Barcelona futura que el G.A.T.C.P.A.C. ha elaborat, que es troba a la pàgina 7 d'aquest número.

Es sobrer insistir en la importància d'aquesta mena d'estudis, que cada dia que passa són més apremiants i que com més tardin a ésser posats en pràctica més difícils de realitzar seran.

El projecte del G.A.T.C.P.A.C. pot ésser considerat des de molts punts de vista, i un d'ells és el de no considerar ja Barcelona com una població que creix a la babalà, desarticulada de la resta de Catalunya. Aquesta articulació ve, en certa manera, a ésser un complement de les idees exposades en l'editorial d'aquest mateix número, qüestió excessivament negligida i fet i fet massa important perquè no es plantegi com més aviat millor.

Film documental

El problema de la venda ambulant en certs llocs de Barcelona, sobretot pels voltants dels mercats, es veu que gairebé no té solució.

De tant en tant, els venedors ambulants són empaitats, però no en desapareix mai cap. Comptant i tot amb la persecució, s'installen cada dia allà on els ve bé. Els venedors que tenen llocs, i tothom, protesta, gestiona, es belluga. Però no passa res.

Dilluns passat, a Gràcia es presentaren uns urbans, comanats pel secretari d'un regidor, a les parades ambulants. El primer moviment dels venedors fou el de fugir. Però les autoritats venien en so de pau. Avisaren als venedors que no es posessin a córrer fins que sentissin cridar: «Ara!»

I així fou fet. Mentrestant, un operador cinematogràfic impressionava l'escena.

Sanglots comunistes

Tomàs i Piera, en el míting de Calella en què prengué part, no sols es permeté fer algunes allusions als comunistes, sinó que àdhuc cità diverses vegades el nom de Bata, ambdues coses no massa grates a cert nucli d'oients, com pogué deduir-se per les exterioritzacions «sonores» amb què foren rebudes.

I un cop el míting finit i quan Tomàs i Piera es dirigia a l'automòbil que havia de retornar-los a Barcelona, un comunista es cregué en el deure d'empendre'l despectivament:

—Es veu que vós no sabeu què cosa és la humanitat!—li digué amb l'aplom més sarcàstic que trobà.

—Si us referiu a la d'En Pich i Pon, puc passar-me'n perfectament!—fou la resposta immediata de l'orador.

Encara la dissolució dels jesuïtes

Dues persones, el nom de les quals no és prou conegut perquè el fem constar, comenten amb diferent punt de vista el decret de dissolució dels jesuïtes (elles en diuen «expulsió»).

—Ves, pobres homes, quin mal feien al país — deia una.

—Què diu ara! — respon l'altra —. Que no sap de quina manera feien i desfeien? Només ha de pensar la força que tenien quan hi havia eleccions. No veu que tenien quatre vots cadascú?

La conquista pacífica

La *Gaceta* del 16 del mes passat inseria una ordre del Ministeri d'Agricultura, Indústria i Comerç, per redactar la qual han calgut «los informes técnicos del Instituto de Cerealicultura y de la Dirección General de Agricultura, los cuales confirman que por *garrofas* debe entenderse la vaina carnosa y azucarada, fruto del algarrobo *Ceratonia siliqua*, y que las *algarrobas* son la simiente de la planta herbácea *Ervum monanthus*».

O sigui que, almenys oficialment, d'ara endavant les garrofes en castellà no es diran *algarrobas*, sinó *garrofas*. La paraula *algarrobas* queda reservada a una mena de veces.

Aquesta notícia deurà fer content a l'amic Francesc Pujols, que fa temps que no hem vist i aprofitem aquesta ocasió per saludar-lo.

Enriquint el castellà

Hem dit que aquesta notícia faria content al filòsof Pujols, perquè és un pas més envers l'hegemonia catalana que ell defensa tan fermament i perquè ell ha fet molt per catalanitzar el castellà.

Només cal recordar que una temporada que vivia a Madrid, provava de convèncer tots els que amb ell parlaven, del gran avantatge que seria per al castellà de posseir l'equivalent del pronom català *hom* i francès *on*. I, posant la idea en pràctica, amb la seva serietat habitual i sense prevenir l'interlocutor, que restava una mica sorprès, deia, per exemple:

—*Sobre esto, hombre cree...*

—*Hombre se asombra sin razón...*

Etc., etc.

Compliments

La Pinacoteca és una botiga llarga, com una mena de corredor molt ample que acaba en la sala on es celebren les exposicions. L'altre dia, el filòsof Francesc Pujols es trobava en aquesta sala, mentre per la porta entrava una senyora bastant coneguda en alguns medis intellectuals. Amb el seu pas lent, aquesta senyora es dirigí a la sala d'exposicions, esmerçant uns bons tres minuts a arribar-hi.

En Pujols esperava, serè, la seva arribada, que veia tardana, però segura. En trobar-se, el filòsof, amatent com sempre, digué a la senyora, tot fent una de les seves reverències:

—Quina casualitat! En aquest mateix moment estava pensant en vostè!

Gentilesa

Un dia d'aquests a les Galeries Laietanes. Inauguració de l'exposició de caricatures de Daniel Masgoumiery. L'incansable Salvador entra en companyia d'un foraster, possible «víctima». El foraster, en veure els caricaturitzats, exclama:

—*Cuánta gente tienen ustedes expuesta aquí!*

Salvador Burguet, ràpid i gentil, contesta amatent:

—*Algún día le tocará a usted.*

—*A mí?*

—*Sí, a usted. A cada puerco le llega su San Martín.*

Un Arc de Barà repetit

Retallem de *La Humanitat* de dimarts aquest titular:

«*Serà restaurat l'Arc de Barà, de Martorell.*»

Perquè, segons ens fa saber *La Humanitat*, hi ha dos arcs de Barà, a Catalunya: l'arc de Barà de Martorell i l'arc de Barà, de Barà.

Sempre s'aprenen coses noves. Sobretot llegint els diaris d'En Pich, que no volen ésser menys que el seu amo.

Moltes gràcies

L'escena entre un viatjant català i un representant de La Carmela (tintura dels cabells). L'acció s'esdevé a un despatx del carrer de Casp, Barcelona, època contemporània.

El viatjant, en català, s'explica. L'altre escolta. Al cap d'una bella estona, quan l'altre ja acaba, li fa:

—*No me hable en griego, que no lo entendemos.*

Planyem la ignorància del bon senyor.

Piquiponiana

Es parlava, davant d'En Pich, d'un advocat i periodista barceloní, molt elegant i acurat de la seva persona, però molt parsimoniós en la despesa. El senyor Pich el definí amb la seva precisió habitual:

—*Es más* sórdido *que una tapia.*

Gat escaldat

L'escena a la redacció de *La Rambla*. Un home, amb un sobre i diversos papers sota el braç, sollicita tímidament de poder parlar amb l'Aymamí.

—De què es tracta?—li demana amablement el que li ha obert la porta.

—El volia veure per a proposar-li de crear una secció dedicada a l'esport de la pesca amb canya. Amb una pàgina de *La Rambla* n'hi hauria prou — fa el visitant.

L'Aymamí, que com els protagonistes dels contes infantils «ho havia sentit tot des de darrera la porta», va sortir tan decidit del seu amagatall, que tots els redactors s'identificaren en aquest comentari:

—Té, ara es deu pensar que es tracta d'una broma de l'Abril!

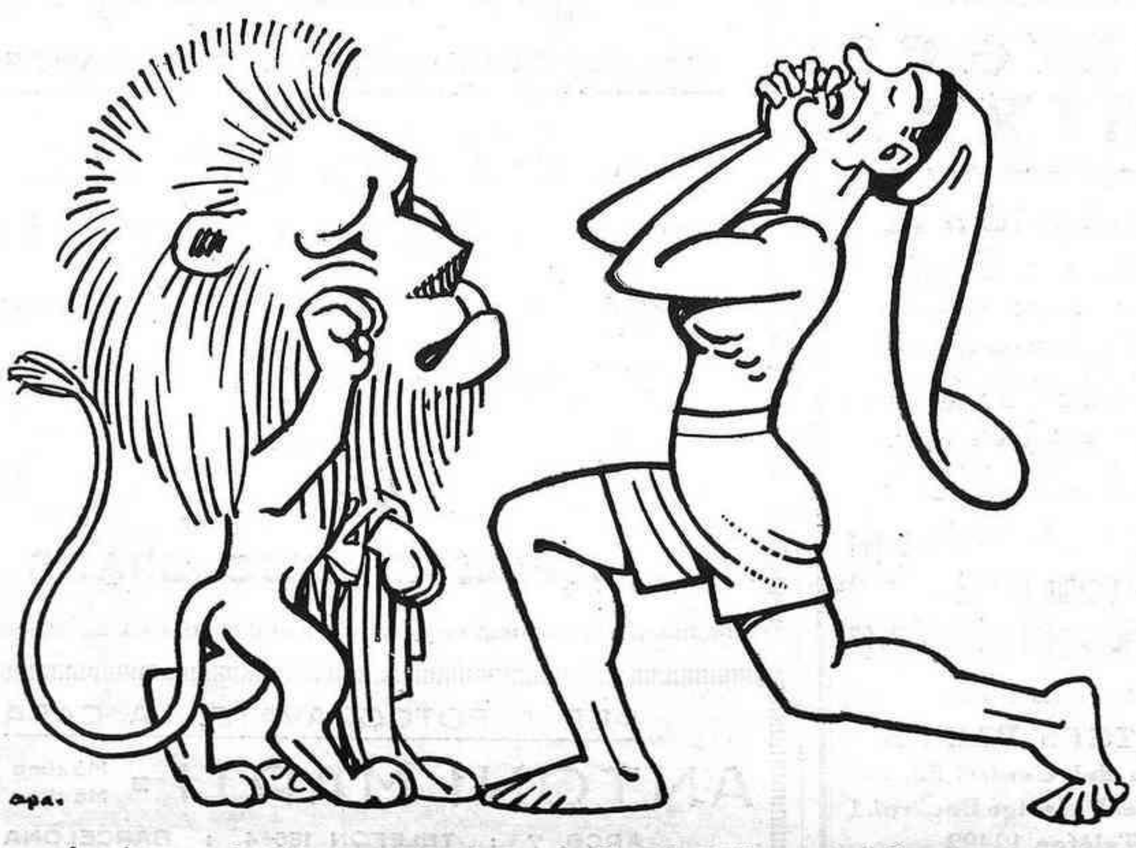

—Torna'm la camisa i em consideraré el més feliç mortal.

—Vaja... m'has trencat el cor. Aquí tens un botonet. Te l'has ben guanyat.

(c) Ministerio de Cultura 2006

En sabien més que ell

Setmanes enrera, l'Angel Samblancat anà a Fuliola, poble de la comarca lleidatana, a predicar. Mancats d'altres esplais dominicals, els veïns del poble i alguns de la vora decidiren anar a escoltar l'acreditat «senglar».

Aquest parlà des d'un balcó de la plaça. I, fidel al seu estil oratori, començà per un enfilall de renecs i paraules gruixudes que tingueren un èxit ben inesperat: a la meitat del discurs, la major part de l'auditori havia desfilat.

Tot marxant, els pagesos comentaven:

—Ha perdut el viatge. Ha vingut per ensenyar-nos a renegar, i d'això rai, en sabem més que ell.

Barrets laics i barrets catòlics

Mai no ens hauríem cregut que això del laïcisme i del catolicisme arribés a fer tants estralls. Pel que sembla, fins a l'hora de comprar-nos un barret hem de tenir en compte si som una cosa o una altra.

Ens ho ha fet pensar un anunci publicat a *El Correo Catalán* que diu (i no cobrem res per reproduir-ho):

«En Masó és el sombrerer de tots els catòlics. Carrer tal, número tants.»

Ja ho saben, doncs, els catòlics. Molt de compte abans de comprar el barret d'estiu. No fos cas que per un descuit es condemnessin.

Les últimes seran les primeres

Un jove i aprofitat polític, famós pel seu afany de càrrecs, després d'un sopar organitzat a base de rabassaires, va convidar uns amics perquè l'acompanyessin a un music-hall.

—Hi tinc una amigueta, sabeu?—els digué—. Es una de les primeres figures. Si ens afanyem encara la veurem treballar.

Prenent un taxi arribaren al music-hall abans de començar l'espectacle. S'alçà el teló i aparegué en escena una noia sense pretensions que cantava com un mussol.

—Es aquesta—digué el jove polític.

Els amics llavors comprengueren per què en deia una primera figura.

Perquè era la primera a sortir a escena.

Un èxit forestal

El sub-conseller d'Agricultura de la Generalitat, senyor Francesc Farreres i Duran, va comparèixer un bon dia a Manresa, anunciant que havia aconseguit que la Generalitat regalés a Manresa planter per a un bosc.

I amb l'activitat que el caracteritza, ell que sí que organitza una festa, i cap dalt a la muntanya del castell falta gent.

Planten els arbres, es fan els discursos de reglament i... un cop plantats surten uns senyors i diuen que en els seus terrenys no hi deixen trafiquejar ningú i que ja poden tornar a arrencar els arbres.

Discussions, raons, més discussions, més raons, però aquells senyors, amb les escriptures als dits demostren que els terrenys són seus.

I Manresa s'ha hagut de quedar sense el magnífic bosc en perspectiva, ja que els arbres han hagut d'ésser arrencats.

Discursos poc aprofitats

El senyor Farreres i Duran, com és sabut, és diputat de la Generalitat per la circumscripció de Manresa. Sovint quan acompanya el President de la Generalitat i els aplaudeixen per algun poble, el senyor Farreres no espera que el poble solliciti que parli. Tot de sobte s'arrenca:

—Ciutadans! — i engega un discurs.

Però ara ve el cas desgraciat — desgraciat per al senyor Farreres —. En acabar el discurs, es senten crits entusiastes de «Visca En Selvas!, visca En Selvas!»

Després de tant escarrasar-se el confonen amb el diputat a Corts pel mateix dictricte, Joan Selvas i Carré.

Intimitats

Ja vàrem dir que l'abrandat poeta Salvador Perarnau es va casar fa poc temps. L'altre dia el trobà una persona amiga i cuità a felicitar-lo.

—Ja sé—li va dir—que ara teniu companyia...

—Sí—respongué el poeta sense immutar-se—; ja som tres.

Davant aquesta revelació inesperada, la persona amiga va posar una cara de circumstàncies. Però el poeta revolucionari s'explicà:

—Sí; vivim amb el sogre.

Un càstig excessiu

L'illustre catedràtic de la nostra Facultat de Medicina doctor Ferrer Solervicens, segons fama entre els seus deixebles, és un home vehementíssim.

Així és que, quan es troba davant un malalt el cas del qual li interessa, s'engresca sobre manera i, mig dirigint-se als seus deixebles, mig al malalt mateix, es posa a detallar totes les característiques del cas, amb tanta energia com si fossin recriminacions contra el pobre malalt que l'escolta i el fes responsable dels mals de què pateix.

L'altre dia, en examinar un pacient, li anava llençant a la cara totes les desgràcies que li trobava:

—Vostè té un fetge que no serveix per res; vostè té un cor a tres quarts de quinze; vostè té els ronyons a la misèria; és un nefrític, un cardíac i un hepàtic!

I, dirigint-se a l'ordenança, prosseguí:

—Porti la bata...

Manifestació de sorpresa general.

Era tanta l'energia acusatòria que hi havia en les paraules del doctor, que hom cregué que les dirigides a l'ordenança eren el càstig a què era condemnat aquell que n'era objecte, perquè molts entengueren:

—Porti'l a Bata.

Traducció literal

Un agent de publicitat (hi ha corredors d'anuncis que els agrada anomenar-se així) va a sollicitar, per a un diari català, els anuncis dels espectacles de la plaça de toros.

L'empresari hi accedeix. Quan ja han estipulat tamany, preus, etc., l'empresari fa, com a observació final:

—Sobretot, no facin com a *L'Opinió* i a *La Humanitat*, que tradueixen: *Gran vedellada*.

LA POLÍTICA PINTORESCA

MITINGS RURALS

—M'agrada veure els mítings en fotografia.

—I ara! En fotografia?

—Sí, senyor: en fotografia, exactament.

L'interlocutor va restar perplex. Els mítings en fotografia! Quina mena d'idea!

I arborant el somriure menys ofensiu que li vingué a tomb, preguntà:

—I per què, si es pot saber?

Auditori a l'aire lliure

No hi havia inconvenients per a revelar-ho: a aquell senyor li agradaven els mítings en fotografia, primer: perquè no oferien el perill de tenir d'escoltar els discursos i, segon, perquè així quedava plasmat per a sempre més l'incommensurable grotesc de l'oratòria. Aquells senyors abrandats que l'aparell fixava amb la boca desmesuradament oberta i els braços a tres quarts de quinze, estaven castigats; la màquina, implacable, no els perdonava i els oferia a la posteritat en aquella posició irremeiablement ridícula.

No hi ha res que s'assembli més a un orador en activitat que els amants sorpresos que s'han de refugiar en un celobert, sumàriament vestits amb la roba interior. L'amant sorprès, però, té l'avantatge, primer, de l'estona que ha precedit la «sorpresa» i, segon, que la seva exhibició, ni en el pitjor dels casos, no serà tan pública com la del tribú desfermat. Hi ha una manera teòrica de presentar-se en calçotets i samarreta que a ningú no sabríem atribuir-la amb més justícia que als oradors.

* * *

I dit això, passem a afirmar, de seguida, que hi ha oradors i oradors, que hi ha mítings i mítings. Com vostès compendran, aquesta aclaració un xic tardana és una manera com una altra de tirar aigua al vi i, per què no?, d'ésser un xic fidels a la veritat. Existeixen una mena de mítings que, al nostre punt de vista, són immorals, escandalosos, per no dir pornogràfics. Ens referim als mítings rurals, els mítings de poble, que tenen per tribuna un balcó de la plaça o l'honest empostissat d'una sala de ball.

L'autor d'aquestes ratlles declara haver participat en alguns d'aquests actes inconfessables; pocs, sortosament, però els suficients per poder formar-se'n la impitjorable idea que ara té el gust de comunicar-los.

* * *

A cada poble hi ha, tirant llarg, mitja dotzena de persones capaces d'entendre el que diuen els oradors. Això suposant, que ja és suposar, que els oradors que arriben a les recòndites poblacions a què ens referim tinguin alguna cosa que dir que valgui la pena d'ésser escoltada.

D'aquestes sis persones, quatre, almenys, formen part de la comissió organitzadora del míting i tenen dret a escoltar-lo des de la mateixa tribuna. Les dues restants es queden a casa, i fan bé. Estan terriblement ressentides amb les notabilitats locals i fan un bot dens de projectes de venjança.

Resten els altres. Els altres són els que escolten: el públic, la massa, el poble. No dissimulen el seu respecte per l'orador. Aquest, per definició, és un senyor savi que ve de Barcelona. I als senyors savis que vénen de Barcelona cal escoltar-los amb atenció, diguin el que vulguin. Altrament, qui ho sap él que diuen?

M'interessaria poder fer un experiment: portar un polonès a fer un discurs per algun d'aquests pobles, obligant-lo a parlar en la seva llengua. Ens el trobaríem diputat que no ens en adonaríem.

* * *

—I no cal que us digui res més, perquè els que han de parlar són aquests senyors...

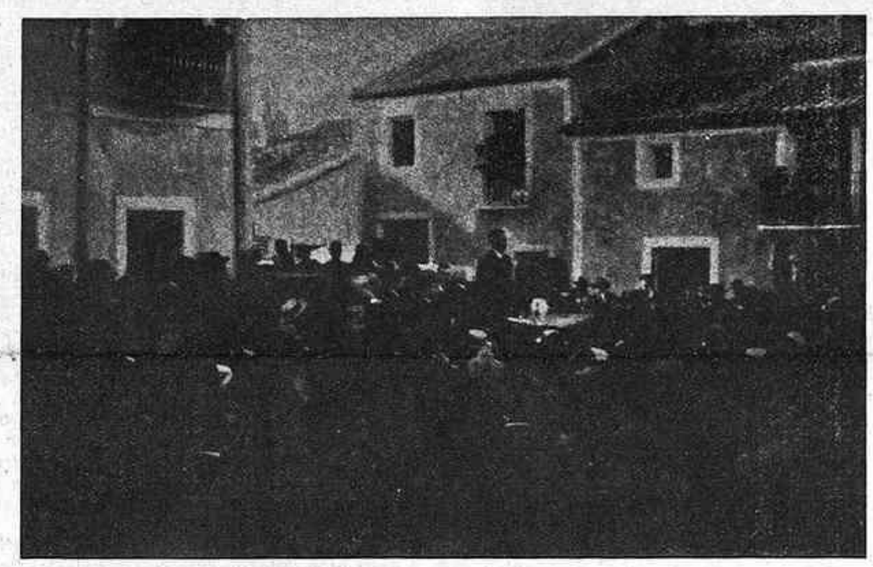

Míting rural al mig d'una plaça

També podrien dir-me allò que es diu: allà on hi ha primers espases, que callin els *banderilleros*...

Aquesta fou la presentació que un prohom local va fer recentment dels oradors forasters d'un míting catalanista. El *banderillero* se'n va tornar a la seva presidencial cadira de boga, i els primers espases començaren a parlar.

En un poble, un ciutadà declarava:

—Qui són els del partit judicial, que no han vingut mai a fer-nos-en propaganda?

Un dels oradors va assabentar-se de l'anècdota i volgué explotar-la com un efecte de míting. A la tarda, deia al nombrós públic que l'escoltava:

—Perquè heu de saber que un partit judicial no és cap partit polític.

Ningú no va riure. Si hagués dit que un partit judicial era, efectivament, un partit polític, amb programa i líders, encara haurien rigut menys.

* * *

Des de la caiguda de la Dictadura són ben pocs els pobles de Catalunya que s'hagin escapat de la plaga del míting. La gent ja s'hi han entrenat i no es deixen pas perdre aquest espectacle que se'ls ofereix, gratuitament. Ens ha caigut a les mans un programa en el qual s'anuncien: *tres bells parlaments, tres, pels reputats i aplaudits oradors...*

Els més entusiastes són la quitxalla. Ocupen sempre els millors llocs, admetent que el millor lloc d'un míting rural no sigui mitja hora lluny d'allà on es celebra l'acte. Volem dir que s'apoderen dels primers rengles. Més endarrera, hi ha les noies i les dones casades i finalment, al fons de tot, com en les esglésies, la taca fosca dels homes.

Els nens i les nenes, en començar, estan molt quiets; de seguida, però, es cansen. I aleshores ve aquell ficar-se els dits al nas, aquell estirar-se els cabells els uns als altres i aquelles irresistibles passions de riure tan difícils d'ofegar.

L'altre dia se'ns va oferir un d'aquests simpàtics espectacles. L'orador, un home seriós i estirat, explicava, posant-hi molta atenció, els tripijocs tècnics de l'Estatut.

—D'una banda — deia, abocant-se sobre aquell frenètic món infantil — hi ha el dictamen de la Comissió d'Estatuts de la Cambra. De l'altra, hi ha el vot particular dels senyors Lluhí i Xirau. I si comparem l'article sisè de l'apartat...

Mentrestant, a fora, feia un sol que enamorava.

* * *

Però hi ha oradors que no es resignen a la mortal indiferència de l'auditori. En aquest cas, tots els excessos són permesos. Hem vist qui, posant-se les mans al cap, declama a la manera d'En Jaume Borràs:

—Mes ai! On són aquells navilis de l'ensenya barrada que emproaven les blaves aigües de la mar llatina?

Hi ha el patètic que, adreçant-se a les nenes del primer rengle, vocifera:

—Vosaltres, les que heu de parir els catalans de demà!...

(Tres de les criatures es posaren a plorar.)

Però el que s'enduu les meves simpaties, és En Domènec Pallerola, quan comença:

—Catalans, catalanes, catalanets, catalanetes, catalanassos i catalanasses! Veig aquí, entre vosaltres, republicans, republicanes, republicanots, republicanotes, republicanets, republicanetes, republicanassos i republicanasses!

JOSEP MARIA PLANES

L'APERITIU

Olor de novel·la. — Tots d'ençà que tenim ús de raó ens hem dedicat a llegir novelles. Jo, com tots, també he fet el que he pogut en aquest ram de lectures, però m'han interessat més que les novelles, en la meva primera joventut, els llibres d'història, i dels llibres científics he anat a caçar sempre allò que feia referència a la Biologia. Dels llibres d'història he apreciat, damunt dels altres, els que tenien un caràcter més biològic i més directe, com per exemple, els llibres de memòries i les narracions fetes en calent damunt dels grans esdeveniments llunyans. Jo em penso que aquesta afició a les narracions d'aquesta mena, en les quals sembla que es troba alguna cosa de la sang i l'alè del narrador, és deguda a una mena de fúria lírica, a una necessitat fatal de sentir el món i els homes amb un tacte poètic. El temperament poètic, en general, obra al marge de la crítica i de la reflexió, cerca la medulla, el color dominant, i el que podríem dir-ne la densitat sentimental de les coses, i quant a apreciar el matís i la delicadesa d'allò que impressiona el temperament poètic, quan es tracta de traduir-lo en llengua literària, el poeta aspira a donar a la seva paraula i al seu vers tot allò que s'acosti més al ritme de la sang dins d'una artèria o a la vibració de l'iris de l'ull.

Jo no sé si això que dic és ben bé exacte, però després de més de vint anys de treballs poètics, m'adono que aquesta preocupació — i de vegades aquesta sinceritat — biològica, directa i sensorial ha estat la dominant de la meva literatura. I és naturalíssim que essent així, en les lectures que fan referència al passat, m'impressionés molt més una obra en la qual pogués trobar el rastre d'una ungla o d'una llàgrima autèntiques, que no una obra cuinada amb un feix de preocupacions crítiques i filosòfiques, i en la qual la vida fos una creació artificial, trucada per mitjà de les receptes més excellents.

Totes les coses del meu món, les internes i les externes, tant si pertanyien al clima dels meus sentiments o dels meus pensaments, com si feien referència als éssers vius, als paisatges urbans o a l'engrescament policolor de la naturalesa, jo les havia vist a través d'aquest cristall líric, renyit amb la reflexió, que formula la imatge incoherent de vegades, que no té res a veure amb la lògica, que és ràpida, que no admet contemplacions i que cerca la paraula per un procediment gairebé intuïtiu. Es a dir, en totes les coses d'aquest món, jo, per la meva manera natural d'ésser, hi he sentit sempre una especial olor de poesia.

Però em començo a adonar, i això em penso que és un mal de l'època i un mal d'ésser molt a la vora dels quaranta anys, que aquest cristall líric se'm va entelant cada dia més per les teranyines de la reflexió i pels prejudicis de la crítica. L'entusiasme poètic que cercava la medulla i el color dominant i que ambicionava donar amb les paraules el ritme fisiològic d'una artèria, es converteix en una mena de somriure — una mica amarg, si es vol — que s'entreté en la consideració, no de la medulla sola, sinó de tota l'arborescència nerviosa i del greix que serveix de llit als nervis i de la pell que és la funda del greix i del múscul i de l'aire que és la funda de la pell, i de les causes i les conseqüències de tot plegat.

Es a dir, l'olor de poesia que trobava en totes les coses, es converteix en una olor de novella. En la meva primera joventut vaig fer lamentables intents — algun d'ells publicat — de novella; però allò reconec que no era res necessari, ni res sincer; no passava d'un exercici sense cap valor, perquè jo encara no sentia l'olor de novella que ara començo a sentir quan em deturo a contemplar les ànimes de les persones que he conegut, i l'aire i la pedra de la ciutat que m'ha vist néixer.

Es evident que al món han estat escrites novelles excellents per autors joveníssims, però aquests casos són excepcionals; per regla corrent els novellistes han estat homes madurs i amb allò que la gent en diu experiència. Jo em guardaré prou de creure que he arribat al punt de posseir aquesta experiència i aquesta maturitat i sobretot a posseir aquest art difícil i complex del novellista; l'únic que puc dir a la taula de l'aperitiu dels meus amics, per aquest impudor que tenim de vegades a parlar de nosaltres mateixos, i perquè ja hem tirat el barret al foc i no ens ve d'aquí començar una oració en primera persona, el que puc dir és que fins ara fa molt poc no he començat a sentir aquesta obsessionant olor de novella que fa tot el que em volta.

Aquesta olor m'ha portat a ensorrar-me dintre una lectura constant i detinguda de novelles, no pas precisament per passar l'estona i esperar el moment d'adormir-me, sinó per mantenir aquesta olor, per complicar-la, per donar-li intensitat i per veure si és possible que jo també escrigui novelles. I ara no com a exercici literari, sinó com a vocació determinant.

Fa anys — i aleshores jo no sentia ni remotament aquesta olor de novella — vaig ésser jo el que vaig provocar amb uns articles tota una discussió sobre la novella i sobre la novella del nostre país. Aquesta provocació va tenir per mi l'interès gran de despertar plomes excellents que s'abocaren de bona fe sobre el tema. Com a conseqüència de tot allò va venir el Premi Crexells, i han vingut molts intents de novella. Tant, que si en un moment ens trobàvem a Catalunya amb un excés de producció lírica, i amb una manca gairebé absoluta de prosistes, avui dia la preocupació dels nostres escriptors i dels nostres crítics està quasi exclusivament encarada a la prosa, i som molt pocs els que continuem publicant llibres de versos.

Jo crec que la nostra història social i política de catalans i de barcelonins mereix una novella autèntica; jo no sé qui farà aquesta novella; tenim ja algun intent de primera, i em penso que entre tots hem de lluitar i cadascú aportar-hi el que pugui. Jo, per la meva part, i fent ús d'aquell impudor de què parlava abans, puc dir que he començat a escriure alguna cosa amb l'intent que sigui una novella. No sé si me'n sortiré, ni tampoc sé com me'n sortiré, però no vull fer traició ni vull repudiar aquesta olor de novella que sento despendre's de tot, sense que en la facultad de sentir-la hi hagi intervingut res més que la natural conseqüència dels anys que fa que m'arrossego pel món.

JOSEP MARIA DE SAGARRA

VOLEU VIATJAR?
Aprofiteu les excursions de propaganda de
VIATGES BAIXAS
Excursió a la Fira de París
del 12 al 21 de maig
10 dies de viatge amb els luxosos Autocars de VIATGES BAIXAS
Hotels amb tot confort, al preu de propaganda de 460 PESSETES
El FORFAIT més econòmic per visitar PARIS
El viatge ideal per conèixer França
Inscriviu-vos a:
VIATGES BAIXAS
Rambla del Centre, 33, entrada pel Passatge Bacardí, 1
Telèfon 12492

Viatges Marsans, S. A.
Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA
Bitllets de Ferrocarrils Nacionals i Estrangers - Passatges Marítims i aeris
Viatges a "Forfait" - Excursions acompanyades - Peregrinacions, etc.
INFORMES
I PRESSUPOSTOS GRATIS

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA
ANTONI MARTI
Màxima rapidesa
Màxima qualitat
ARCS, 7 : TELEFON 18664 : BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES FESTES D'ARA

El Sant 1 de Maig

El que és per ara, les coses segueixen amb tota la normalitat. Si comparem el darrer Primer de Maig amb l'immediat anterior, ens adonarem dels progressos que ha fet la República. L'any passat, per aquesta data, flotava un aire de revolució. La massa, excitada pel trasbals del 14 d'abril, que havia enderrocat un règim vell de segles i segles, sentia una llei d'electricitat frenètica que la impulsava fatalment al tumulte. No hi havia encara pau a les ànimes. Més Només treien l'entrellat que calia agitar-se i fer malbé coses; acabat, el demiürg desconegut pagaria el compte i beguda per a tothom. Aquesta vaguetat de concepte explica per què el nostre anarquista podia subsistir dintre qualsevol partit, mentre fos un xic revolucionari. No miraven prim. Es comprèn que un home ficat dintre aquest sentimentalisme confús, a estones beatífic i a estones rabiós, no pogués evolucionar normalment dins la política, i fos negat a

De la manifestació de l'any passat

d'un *en demanava més*. El perquè i el com, no ho sabia ben bé gaire; però la frisança, per això, no era pas menys viva. Semblava com si les injustícies passades tinguessin cos tangible i tot fos qüestió de fer-s'hi a trets o a garrotades, i així obrir-se pas, a força de força, fins al món encantat de la pau i de l'ordre. Les nostres masses encara no tenien prou experiència per compendre que l'ordre i el benestar són coses que van de dintre enfora, i que el primer pas que cal que un hom faci, quan es tracta de la pau pública, és començar per ell mateix; i que la protesta, sovint, és un de tants ingredients de la mateixa injustícia contra la qual intentem de protestar. Hom sent un malestar i tarda a adonar-se que ell mateix se'l causa amb el seu brogit i la seva agitació pròpia. En aquesta actitud és com l'infant que crida i els seus crits li fan mal de cap i llavors colpeix els mobles de la vora, esperançat d'eliminar un imaginari enemic, la desaparició del qual serà, com sol dir-se, oli en un llum. Sempre esperar adobar d'una manera externa allò que va de dintre enfora.

Però enguany la lliçó és apresa. I, relativament, a poc preu. Es evident que la massa reacciona envers un sentit de major cultura. La mateixa puja del paper comunista en detriment de l'anarquista n'és un exemple. Els que discuteixen el comunisme podran objectar que és un somni. Però aquest somni, de moment, obliga a reflexionar els que somien, car el comunisme és molt complicat, i, reflexionant, reflexionant, més d'un trobarà la veritat, sigui allà on sigui. A més és un somni d'ordre; d'ordre auster; d'ordre a ultrança. En canvi, l'anarquisme simple i barrilaire — barrila més o menys sagnant — de les nostres latituds, era un símptoma de peresa mental. Solien els nostres anarquistes ésser, al fons, uns providencialistes, que ho posaven tot a la mà d'un déu desconegut, que faria el gran miracle; miracle que, del tot, del tot, ells tampoc no sabien què seria ni com vindria. la lliçó de les coses. Si un abandonava l'anarquisme, era forçosament per fer-se confident de la policia. Els fidels, però, vivien i morien sense tocar mai de peus a terra.

Aquest any encara l'u de maig ha conservat una mica d'aquella amargor que volen que tinguin els més tradicionalistes dintre dels elements avençats. Algú, per la paralització del trànsit, ha dit que la ciutat presentava l'aspecte d'un dijous sant. Exacte. I és que tot el pensament socialitzant, vulgues no vulgues, conté una forta dosi d'elements religiosos. La política social es basa en un desig d'un més enllà, dins el qual la vida humana serà lliure i perfecta. L'única diferència amb les religions positives, consisteix que *aquest més enllà* el situa dins l'esdevenidor de la història, i les religions el suposen inscrit a l'eternitat i fora d'aquest món. Però la fe en un *més enllà* és comuna als uns i als altres; i sense aquesta fe no hi hauria religió ni política social.

D'aquí el desdeny de la major part d'adeptes a la política social envers la història, si no és interpretada segons una teoria apriorística. Diríeu l'Església anotant la Bíblia. D'aquí també l'horror i el menyspreu que demostren davant del *món*, tal com ara està. Tots els fragments dels Pares de l'Església contra el món no farien cap mal paper a les pàgines d'un periòdic obrerista o dins els discursos dels mítings del B. O. C.

També coincideix amb les religions la tendència a l'ús de símbols i la solemnització de dates, fortament colorides d'un sentiment collectiu. Dins aquestes dates, com a les festivitats de les religions, lluiten igualment els dos conceptes de *festa* que hi ha dins l'ànima del poble: l'un, dia de diversió; l'altre, dia de meditació. Tant la Internacional com l'Església diuen: *santificaràs les festes*; i els creients i els obrers més aviat tenen tendència a passar-les menjant i al cinema.

Finalment, tot moviment que porta una gran tensió sentimental per dins, és antiliberal per essència. Voler que ho sigui, resultaria tan absurd com exigir que els enamorats no fossin gelosos. No; tant la religió com la política social, sempre que poden, fan sentir la seva força als que no són de la seva comunió. D'aquí la tendència a solemnitzar les diades de forma que se'n sentin *els altres*. La interrupció del trànsit rodat del dijous i del divendres sant o, ara, de l'u de maig, és un gest sentimental ple de misticisme. Es una protesta contra el *món* i un acte de fe en el *més enllà*. Una petita batalla contra *el món* que ens aguanta. I mentre no hi hagi felicitat en aquest món — que em sembla que n'hi ha per anys — en una forma o altra, els homes faran aquestes rebequeries. Aquí està una part de llur noblesa. De no conformar-se.

ROSSEND LLATES

Si vol un bon trajo confeccionat sempre

Sastreria MODELO

Rambla Canaletas, 11

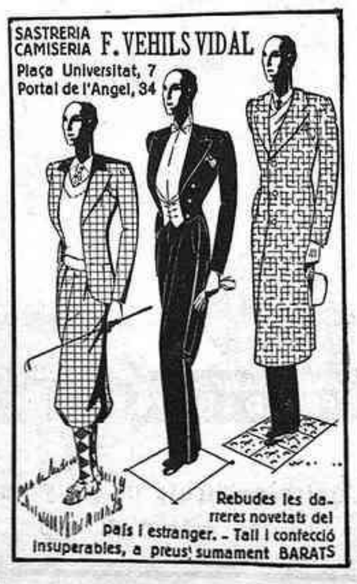

Mirant a fora

Encara Kreuger

Corre el rumor, tan inversemblant que sols es pot acollir amb les reserves que s'acostumen en casos així, que Kreuger no és mort. No seria el cadàver de Kreuger el trobat en un hotel de París; el famós home d'afers, segons aquell rumor, viuria d'incògnit a Borneo.

Sembla que l'origen d'aquest rumor absurd, que la premsa francesa ha estat la primera de recollir, tindria l'origen que anem a explicar.

El multimilionari suec tenia el costum de fumar uns magnífics cigars fabricats especialment per a ell. Una casa de Borneo ha rebut una important comanda de cigars com els de Kreuger. D'això a dir que el client era el propi i misteriós Kreuger no hi ha ni un pas.

Els petits fets fan néixer les grans llegendes.

Un prefaci a unes «Memòries»

La «millor amiga» de Kreuger ha reclamat 250,000 corones, i no sembla pas que aquesta demanda sigui satisfeta. Per fer la pau en el que sigui possible, ara aquesta persona s'ha posat a escriure unes Memòries, les quals és d'esperar que tindran gran èxit, per poc interessants que siguin, donada l'actualitat cada dia més viva de les gestes de Kreuger.

Aquesta «millor amiga» té la pretensió que Paul Valéry posi un prefaci a la seva obra. Però Valéry, que havia estat hoste de Kreuger a Estocolm, conserva massa agraïment per l'acollida que en rebé per collaborar a l'escàndol.

Hèrcules i Omfàlia

Per gegant i boxador que sigui, Primo Carnera passa algunes dificultats sentimentals. Una noia anglesa, miss Tersini, empleada en un restaurant de Londres, ha presentat una demanda judicial contra el boxador, per ruptura de promesa de matrimoni. El gegant italià, després d'enamorar-la i prometre-li casar-s'hi, desaparegué. La demandant addueix, entre altres proves, el seu viatge a Barcelona per veure triomfar el seu promès i, després, que escrivia, tres vegades la setmana, llargues cartes a Carnera.

Potser és per això darrer que aquest ha trencat les relacions.

La llimona

L'escena té lloc en un restaurant italià, on dinen uns quants clients. Un dels plats del dia és el biftec, al qual els italians afegeixen suc de llimona. Desgraciadament, l'amo ha fet curt i les llimones s'han acabat.

Un home corpulent, de manasses gegantines, prova d'esprémer d'una pobra llimona unes gotes escadusseres. En va: ja està eixut.

Al costat seu, un home desnarit s'apodera de la llimona quan el gegant ja es dóna per vençut, i aconsegueix fer-la rajar.

—Bravo! Jo sóc Primo Carnera, i veig que vós sou més fort que jo. Com us ho heu arreglat?

—No és pas difícil—fa l'home desnarit—. Sóc recaptador de contribucions.

Modèstia

Albert Thomas, director de l'Oficina Internacional del Treball, ha fet un gran discurs a Ginebra, a la Conferència del Treball, que li ha valgut moltes felicitacions. Una d'aquestes, l'hi adreçava una admiradora, d'aquelles «precioses de Ginebra»:

—Sou un profeta!—li deia extasiada.

—Oh!—respongué Thomas—. Només en tinc la barba!

Sospitosos

Ja és coneguda—i per si no ho fos la repetim—la frase de Maurras a qui un amic deia una vegada:

—Si mai torna a haver-hi un rei a França, vós sereu la seva Eminència grisa.

—Quan el rei entrarà a París, jo pujaré al tren cap a Brusselles—féu Maurras.

Per l'estil ha respost el comte Sforza a un interviuador americà que li parlava del seu retorn a Itàlia en el cas que el feixisme caigués:

—Sí, tornaré a Itàlia, però tothom m'acollirà amb planys. Em diran: «Ja n'heu tingut de sort, vós, de no haver conegut aquesta època horrible. Us la passàveu bé a l'estranger, mentre aquí sofríem!» I serà llavors quan seré més sospitós.

Naturalització

Erich Maria Remarque, l'autor de Res de nou a l'Oest, *s'ha fet naturalitzar suís. Tot dinant, pocs dies abans, amb el seu editor francès, li parlà d'aquesta intenció que volia realitzar. Com haguessin de quedar per tornar-se a veure, Remarque demanà a l'editor on vivia.*

—Avinguda Foch...—començà l'editor.

—Avinguda què?—féu Remarque.

Maquinalment, l'editor començà a confegir el nom:

—F, com Frederic; O, com Octavi...

Tot d'una, adonant-se de la comicitat de la situació, exclamà:

—Foch, què dimoni! No us diu res aquest nom?

Velocitat

Remarque té un auto i li agrada córrer. Tot sovint és multat per excés de velocitat. Un dia, a la sortida d'un poble de Baviera, l'atura un gendarme, per excés de velocitat:

—No heu llegit un cartell a l'entrada del poble que diu: «25 quilòmetres per hora»?

—Com voleu que tingui temps de llegir-lo, si he passat a 100 per hora?

El tren a l'Estat Pontifici

Aquests dies estan finint els treballs per a posar en comunicació ferroviària la Ciutat del Vaticà amb les línies italianes. Les vies ja estan llestes, la màquina de proves ha entrat al recinte papal i molt aviat serà inaugurada l'estació — única, naturalment — de l'Estat més petit del món.

Calia que una de les clàusules del Tractat de Conciliació entre el papa i l'Estat italià consignés la forma en què el Vaticà tindria comunicació directa amb l'estranger, sense que el punt de sortida radiqués en dern; però que fou la darrera paraula de la tècnica en els dies llunyans de la seva construcció. Una cosa tan moderna com el ferrocarril també té la seva arqueologia i les seves joies de Museu.

El dia 12 d'octubre de 1857 era inaugurada la línia Roma-Frascati en presència de quatre cardenals, entre ells Antonelli, secretari d'Estat, dels ministres, majordom, cos diplomàtic, etc. El viatge inaugural fou fet en 28 minuts, cosa admirable per aquell temps. En obsequi al papa, la Companyia

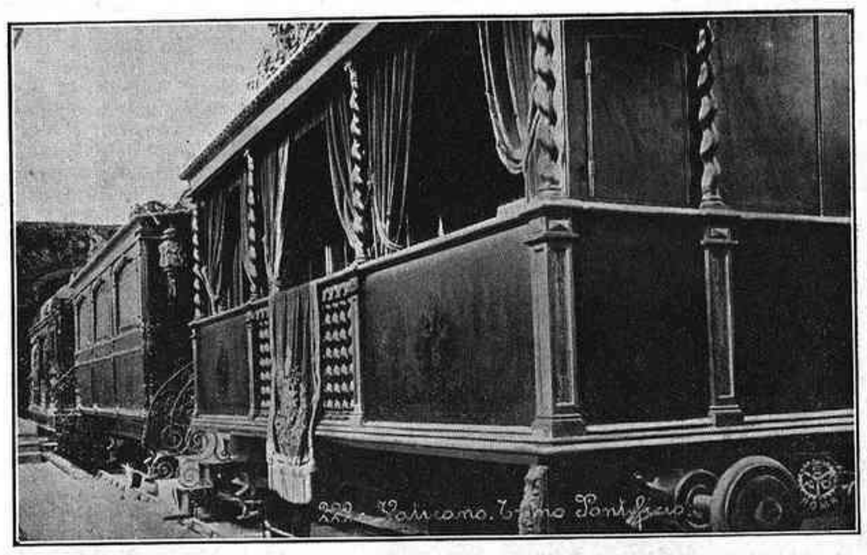

El tren de Pius IX, actualment al Palau dels Museus, de Roma

territori italià, perquè sols així tindria realitat plàstica l'exercici de la sobirania.

Resultava senzill installar en qualsevol dels edificis vaticans les centrals de Correus, Telègrafs i Telèfons; però no era tan fàcil establir una forma de transports que donés la impressió de dignitat: de cerimònia digna de la importància del Pontífex.

Quan les negociacions, hom pensà que el territori papal tingués sortida a la mar, dotant-lo d'un petit port, d'una llenca de terra prou ampla per a encabir-hi una carretera i un ferrocarril. Encara que l'*agro romano*, des del Vaticà fins a la Bonifica del Maccarese, per darrera del Gianicolo i la Villa Doria Pamphili, és molt despoblat i val molt pocs diners, hom desistí del projecte, perquè un enclau de més de 20 quilòmetres amb sortida a la mar hauria estat una font de despeses i de conflictes.

Reduïda la Ciutat del Vaticà a la mínima expressió territorial d'avui, hom parlà de formar-hi un aèrodrom. La idea fou rebutjada, o almenys reservada per a quan sigui un fet pràctic l'ascensió i el descens vertical dels avions, car, actualment, un camp d'aviació implicaria la destrucció d'una part dels jardins, ja que hauria d'ésser prou gran perquè entressin i sortissin els avions de transport turístic i comercial.

Quedava l'automòbil; però el fet de resultar un mitjà de locomoció senzill i expeditiu, el fa insuficient per a expressar la diferència de jurisdicció i el trànsit de frontera en un Estat que, per tractar-se d'una soberania més aviat figurada que materialment poderosa, necessita tots els requisits per a entrar pels ulls i evidenciar-se.

No hi hagué més remei sinó recórrer al ferrocarril. Precisament, vorejant el mur de la ciutat leonina, passava la línia que, sortint de l'estació del Transtevere, marxa cap a Viterbo, on es bifurca per anar a trobar la línia principal de Roma a Florència per Orvieto i Arezzo.

La tal línia, de poc tràfec, perquè serveix una petita contrada de minsa potència comercial, era a propòsit per a fer-ne el ferrocarril pontifici. Adhuc té una mica de valor simbòlic, perquè, pràcticament, acaba a Viterbo, on encara avui subsisteix el palau en què trobaren refugi diversos papes durant les guerres i disturbis de la Roma medieval i on foren celebrats conclaves que s'han fet célebres per les dificultats i llargada de les votacions.

Per aquests motius fou estatuït desviar la línia i construir una estació dotada de tot l'utillatge convenient per a servir les necessitats de l'Estat Pontifici, sense ingerència de les oficines ferroviàries d'Itàlia.

A la primavera de l'any 1929 foren començats els treballs demolint unes cases veïnes de l'absis de la basílica de Sant Pere. Ara aquesta estació, de poca alçada, a fi que el seu caràcter no desentoni massa a l'ombra de la gran cúpula, està a punt d'entrar en funcions.

Mentrestant, ha estat construït el tren pontifical. Els tècnics italians han volgut lluir-se en la construcció i decoració d'aquest tren, que potser no serà mai usat. En conjunt, és semblant al construït per a la família reial italiana.

Consta d'un vagó destinat al Pontífex, compost de saleta de rebre, menjador, saleta de lectura, dormitori i capella; diversos altres vagons destinats a la cort pontifícia, amb menjadors i dormitoris, i un vagó destinat a cuina, rebost i magatzem d'equipatges.

La decoració és apropiada al caràcter del tren: les parets de metall, a l'exterior els escuts pontificals de bronze i a l'interior folrades de domàs roig combinat amb les decoracions del sostre fetes a base de daurats. Com a remat, duen la tiara pontifícia. Aquest tren ben especial té un antecedent. Hi ha un altre tren pontifici, els vagons del qual semblarien de joguina al costat dels llarguíssims Pullmann del tren mo- féu construir a París un vagó-capella que avui té molta importància, tècnica, històrica i artística...

Avençant-se al temps, el constructor utilitzà els jocs de quatre rodes, podent així admetre el cotxe més pes i més llargada.

Solament té entrada per un cap, on la plataforma fa el paper de cancell. La part principal del vagó és una veritable capella amb un senzill altar, un gran cadiral amb l'escut pontifici i diversos divans al peu de les parets. Vora el tron, una porteta duu a una habitació que fa el servei de la sagristia. Als dos caps del vagó s'obren finestrens de proporcions corrents; les parets del centre són substituïdes gairebé per un gran finestral que deixava veure el papa si es trobava a la capella.

Aquest vagó fou dut per via d'aigua de París a Roma i costà 138,578'13 francs.

El 24 d'abril de 1859 fou inaugurada la línia Roma-Civitavecchia, i per a solemnitzar-ho, l'empresa oferí al papa dos vagons que, encara que no tenien la importància de l'altre, no deixen d'ésser ben sumptuosos.

Un té forma de jardinera amb plataforma a un cap i balcó al mig, en el qual era collocat un tapís si el papa havia de donar la benedicció: a la part alta de les parets només hi ha cortines. L'altre s'assembla força als cotxes-salons moderns. S'hi entrava des de qualsevol dels altres dos amb pontet de ferro forjat i està dividit en tres compartiments. Un destinat a sala de rebre, tapissada de seda blanc-crema amb mobles en què predominen els grocs i els daurats. Després ve el saló amb un tron al fons i dos seients al costat. Darrera hi ha l'habitació de descans, semblant a les cabines de luxe dels vaixells de l'època: un petit vestíbul amb un canapé, una cambreta de dormir i un altre compartiment destinat a rentamans.

Pius IX només utilitzà aquest tren unes tres vegades, la darrera el 10 de maig de 1862, que anà fins a Frossinone. Després la intranquil·litat en què es desenrotllà el seu govern fou el motiu pel qual el tren restés arreconat.

L'any 1870, l'Estat italià, novament constituït, s'incautà del tren pontifici, el qual fou dut a Florència, on fou conservat fins l'any 1911, en què, després d'ésser un xic restaurat, fou dut a Roma per a figurar en l'Exposició Retrospectiva.

Resta al parc del Castell de Sant Angelo en un departament tancat al públic, formant part del Museu històric de l'Enginyeria militar.

Benet XV féu gestions perquè fos transferit al Museu de Sant Joan del Laterà, el qual pertanyia al Pontífex. Ultimament, amb motiu del Tractat de Conciliació, semblava que seria retornat al Vaticà, segons desig de l'Administració Apostòlica. No ha estat així; Mussolini, que s'ha mostrat generós envers el Pontífex, no volgué cedir, i el tren de Pius IX fou dut l'any passat al Palau dels Museus de Roma, novament instituït.

Allí figura al costat del model de la primera locomotora i d'altres objectes que constitueixen una glòria per a Itàlia o un record per a Roma.

Per a canviar-lo de lloc hagueren d'obrir dues parets: una als locals anexos al Castell de Sant Angelo on era abans i una altra al Museu on és ara.

En canvi, no calgué estendre una línia com quan fou dut a Sant Angelo. N'hi hagué prou amb una plataforma i un potent camió utilitzat com a tractor.

Mussolini, en la seva obstinació, ha privat el poble romà d'un espectacle suggestiu com hauria resultat en ésser inaugurada l'estació del Vaticà, fer anar el tren de Pius IX després del tren de Pius XI, evocació del passat vora l'ostentació del present.

MIQUEL CAPDEVILA

AFISA

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIUS

LAIETANA, 18, PRAL. B. - BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL CINEMA

Actualitat cinematogràfica

"Tom Sawyer" — Publi-cinema — Palestra

En el panorama dels nostres espectacles cinematogràfics avui dia un xic desolador, un film com *Les aventures de Tom Sawyer* aporta una nota plena de simpatia i d'interès. El seu realitzador, John Cromwell, no ha cercat tant de seguir pas a pas la novella de Mark Twain, com de compondre, a base d'alguns episodis característics de la tan celebrada novella humorística, un film ordenat i ben arrodonit.

Coneixerem ara una ratxa de films infantils? *Les aventures de Skippy* ha obert d'una manera realment magistral, la sèrie que tan honorablement segueix avui el film que ara ens ocupa i que continuarà aviat sota el patronatge de Fred Niblo i King Vidor en els films de pròxima estrena: *El pillet* i *Champ*.

Confessem que no era sense una certa inquietud que anàvem a veure *Les aventures de Tom Sawyer*. La bella impressió que guardàvem ben fidelment a la memòria de l'excellent film de Taurog, amb aquest actor sorprenent que és el petit Jackie Cooper, temíem que vingués a aigualir-nos el plaer possible de tot altre film amb un tema infantil. Sortosament, el nou film de la Paramount sobre el llibre de Tom Sawyer és un film ben reeixit. Sense aconseguir l'emoció profunda del film anterior, és una obra força meritòria, feta sense cap dubte amb una escrupolosa consciència professional. Hom és sensible al treball minuciós del realitzador, que ha construït el seu film amb una cura, del detall i del conjunt, plenament satisfactòria. Fotografia plena de valors plàstics, tota una col·lecció de menuts que semblen rivalitzar entre ells en gràcia i intel·ligència, un interès sempre mantingut per una sèrie d'episodis graciosos que es succeeixen convenientment, *Les aventures de Tom Sawyer* és un film que es pot recomanar a tothom. Es llàstima que el reclam d'aquest film es faci quasi exclusivament a base del nom de Jackie Coogan, quan els altres actors menuts realitzen una tasca tan, si no més, meritòria. Altrament, si haguéssim de fer una objecció al film, seria remarcant que Coogan, per l'edat i la robustesa física excessiva, no és pas el tipus exacte de l'heroi de Mark Twain.

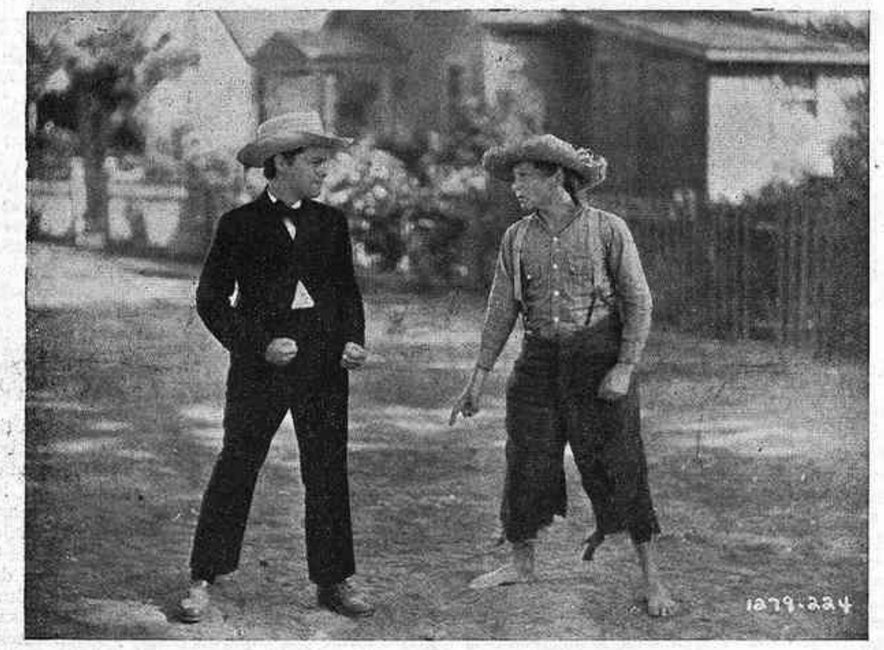

«Les aventures de Tom Sawyer»

Esperem que el públic apreciarà sobretot les escenes al col·legi, els funerals i, al final, l'escena, emocionant per la seva veritat humana, de la tia Polly reconeixent la veritat de les paraules de Tom respecte l'amor que li professa, a desgrat de totes les trapelleries de les quals es fa culpable al cap del dia. Senyalem que tot baix sentimentalisme ha estat evitat en un assumpte tan relliscós en aquest sentit.

Com a simple informació, diguem que *Caravanes bèlliques*, amb un títol i un repartiment que prometen, més aviat causa una decepció. Caravanes a través del desert en ruta vers Califòrnia, un assumpte que copia de vegades massa textualment *Horitzons nous*. Cal esperar el final, amb l'aparició dels pells roges, perquè l'espectacle adquireixi una certa emoció.

Parlant d'una altra cosa, crec que tots devem felicitar-nos de la manera ràpida amb què l'espectacle que es projecta al Publi-cinema, compost estrictament de noticiaris i documentals, s'ha incorporat amb perfecta normalitat a la nostra vida cinematogràfica. Tal com auguràvem aquí mateix a propòsit de la diada inaugural d'aquesta sala, l'espectacle ha estat molt ben acollit pel públic, que molt nombrós desfila cada dia pel nou local.

Hem sortit a parlar d'aquestes projeccions amb la intenció de senyalar l'interès del darrer programa presentat allí, en el qual figura la cinta de curt metratge *Pot-pourri neoyorquí*, que és, després de les cintes de Walt Ruttmann, un dels reportatges gràfics més intel·ligents que hem vist.

Per fi, que els nostres lectors sàpiguen que Palestra ha organitzat, seguint la pauta iniciada la primavera anterior, quatre sessions de cinema a base de films retolats en català. Es projectaran, entre altres, films tan importants com *Ombres blanques* i *Horitzons nous*, aquest darrer, natura'ment, en la versió original, que pot considerar-se inèdita a Barcelona.

J. PALAU

"El cinema soviètic"

La Diada del Llibre ofereix sovint un tipus més aviat cridaner de matèria per llegir. Sembla com si el deu per cent de descompte hagués de posar-se en relació, per a reeixir, amb una remarca especial d'interès. Així, el subtítol del primer llibre de Josep Palau — *Cinema i revolució* —, captador i una mica equívoc. Coneixent, però, Josep Palau, se'ns fa una mica difícil imaginar-nos-el com un apologeta massa decidit d'una doctrina revolucionària. Al final del llibre, hi ha un capítol ple de serenitat on cada cosa ocupa el seu lloc, i s'esvaeixen els entusiasmes massa vibrants.

Perquè, contrariant la seva tònica habitual — tònica feta d'equilibri i de mesura, de serenitat i de rigor — Josep Palau oblida, en els primers capítols del llibre, tot el que no sigui un elogi desfermat i entusiasta. Es curiós de veure aquest fenomen, just en un moment com el que travessem que ha vist morir molts dels apassionaments motivats pel cinema soviètic. Personalment, el cinema soviètic ha deixat d'interessar-me des del moment que ha perdut la seva *normalitat revolucionària* per a deixar-se emportar per una passió, absolutament desplaçada — per l'hora, per l'estil i per la finalitat —; una passió pel *film d'art*, més refinat, més centroeuropeu, menys viu, més artificiós. Un film dedicat a la propaganda rural; un film que Lenin veu amb clarividència com a instrument polític de màxim interès en un país on no saben llegir els pamflets, no pot pas caure en el moment cinematogràfic més amanerat. Recordem *La Terra* de Dovjenko.

Però els entusiasmes de Josep Palau són perfectament legítims. Demés estan articulats en un llenguatge fluid, àgil, molt vivaç. L'estudi monogràfic dels films és sovint una cosa acurada i molt precisa. La seva relació amb aspectes de la música revela una profunda intuïció i la posessió d'un utillatge molt abundant. Es, doncs, un llibre interessant per a tots els *amateurs* del cinema.

* * *

Josep Palau es mou dins dels límits amplíssims de l'assaig. Cal que el crític faci aquesta observació abans de llegir aquesta obra, qualsevol obra. Després, i ja en aquest terreny, hom podrà situar-se en una posició de parcialitat personal. Josep Palau sap, per exemple, que els nostres punts de vista, respecte del cinema, dissenten sovint. Això no em privarà, però, de remarcar-lo com a assagista i com a crític.

Dic això per a contestar, d'una manera

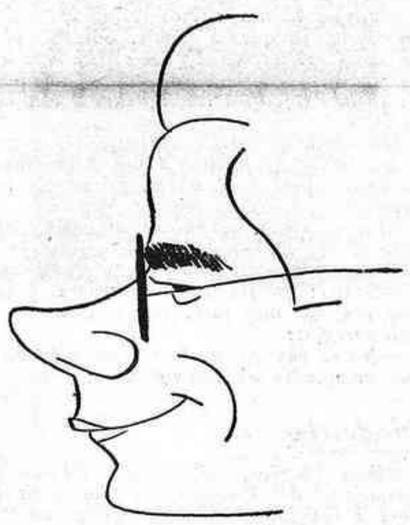

Josep Palau, per Bon

concreta, la diatriba que el senyor Angel Ferran ha fet a *La Publicitat* contra el llibre de Josep Palau. La crítica — la crítica, no aquesta mena de brometa que el senyor Ferran té com a panacea universal — deu, primer que tot, situar-se, saber-se situar. Es grotesc que el senyor Ferran, amb un aire escèptic, negui no tan sols categoria a l'obra de Josep Palau, sinó que negui, amb una obsessió ridícula, tota mena de treball en forma d'assaig. Segons el senyor Ferran, tots els que fem assaig sobre cinema, hauríem de fer films i plegar d'escriure. Presentem una tan elegant suggestió als senyors René Schwob, André Levinson, Alexandre Arnoux, Béla Balasz, André Beucler, Elie Faure i molts d'altres que, judicats tan pietosament pel senyor Ferran han fet de l'assaig sobre cinema, una obra prestigiosa i perfecta, sense necessitat d'humorisme ni de rebequeria.

GUILLEM DIAZ PLAJA

GEOGRAFIA DELS FILMS

Cinema alemany

II

L'altre dia parlàvem de com el cinema sonor alemany és més humà i no tan torturat com el silent. Vèiem els exemples de Joe May i de Pabst. N'hi ha més.

Hans Schwars — col·laborador de Joe May en el film *Quan es tenen setze anys* — també ens ha donat dos films ben regenerats de les tares anteriors (mostrades, per exemple, amb *Les mentides de Nina Petrowna*, amb Brigitte Helm): *La melodia del cor* i *El predilecte dels déus*.

«M», de Fritz Lang

En aquest últim té molt més interès que estigui desempallegat del virtuosisme alemany per anar a càrrec de Jannings. Emil Jannings amb el sonor — i més aquí que juga el paper d'un cantant famós — es troba cohibit, la qual cosa li és un avantatge gran.

Schwars, que ja se'ns mostrà un enamorat del camp en *La Rapsòdia Hongaresa* (aquí es veia com els alemanys trobaven a faltar la música), en aquests dos films sonors que tractem reix molt més. En *El predilecte dels déus* hi ha unes vistes, que per entendre'ns de seguida anomenarem d'estil suís, que bé podrien fer obrir els ulls als alemanys perquè deixin per sempre més les seves construccions de cartó-pedra i explotin les belleses cinematogràfiques dels seus paisatges. Hi ha, encara, unes imatges de les cames d'Olga Tchecowa fent gimnàsia, que si bé al natural potser tindrien ribets de pornografia, en blanc i negre, com queden en cinema, són tota una troballa estètica; la cambra fotogràfica les ha copsat de la manera més primària, o sigui sense moure's gens i de cara tota l'estona. Potser l'explicació de l'amansiment del tecnicisme alemany d'aquesta escena no ens sigui tan difícil si afegim que en segon terme toca un gramòfon.

El patriarca i teoritzador del cinema transcendental i el simbolista més empedernit ens ha aparegut completament redimit amb el film parlat *M*.

En aquest film de Fritz Lang hi ha una escena que ens diu ben explícitament el canvi de la modalitat alemanya. Hom deixa de buscar grans escenaris i s'embadaleix amb la fotografia d'un carreró vulgar i amb la màquina completament parada. Si ens preguntem altra volta què ha fet el miracle, haurem de respondre, també, la música. En aquest carreró toca un manubri.

En aquest film de Fritz Lang es veu com el sonor ja torna als alemanys la vista als objectes humils que no tenen altre pecat que tenir una realitat de cada dia. El virtuosisme dels angles deixa d'ésser una pura exhibició i serveix per expressar alguna cosa. Aquella gran escala presa perpendicularment i completament buida, quina sensació de desolació completa i d'angoixa que ens dóna!, tan en consonància amb la mare que espera inútilment el seu fill que torni de l'escola. La grandiloqüència de Fritz Lang i la seva tesi — si és que realment n'hi ha — que al final treu el nas, queden completament deixatades pel diàleg.

I encara hem pogut veure dos films remarcables d'un nou autor alemany: Gustau Ucicky, autor d'*Ordres secretes* — el millor film d'espionatge — i *Concert històric*.

* * *

A Alemanya hi ha hagut dos homes que fora de l'engranatge comercial s'han dedicat a recercar dins la cinematografia.

Un és Walter Ruttmann, que en l'època del cinema silent compongué *La simfonia d'una gran ciutat* — Berlín —. També cridava a grans veus el seu complement que no podia ésser altre que el sonor, com ho ha constatat en les seves dues obres ja sonores, *La melodia del món* i *T. S. F.*

L'altre és el doctor Arnold Fanck, el director de *La muntanya sagrada* i del qual hem pogut veure *Presoners de la muntanya* (en col·laboració amb G. W. Pabst) i la formidable *Tempestat al Montblanc*.

* * *

Acabem. El cinema alemany amb el seu empatx de tècnica no arribava a crear mai un ambient, que és el que ha de procurar crear tot film per modest que sigui. Tot al més creava un edifici de bambolines, de somriures, de gestos i d'elegància de vestuari. Amb el sonor, el cinema alemany conserva la particularitat que el fa inconfusible amb la resta, o sigui ésser molt treballat, però assoleix, a la fi, crear un ambient. I fins i tot de vegades la música fa distreure als alemanys de la gravetat que sembla haver de tenir tot alemany.

RODOLF LLORENS

CAMISERIA FITÓ BARCELONA
NOVETATS EN CAMISES
Jaume I, 11
Telèf. 11655

Aviat admirareu el petit gran artista
Jackie Cooper
en el film de Fred Niblo
El Pilluelo
Producció Ràdio

Avui al CAPITOL

Pel·lícula extraordinària Universal

PUBLI-CINEMA
Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79681
Sessions contínues: tarda, de 4 a 9 i nit, de 10 a 12
Entrada, una pesseta
Reportatge Cineat, de París
Pot-pourri Neo-Yorkí
NOTICIARI "FOX"
"ECOS DE LOS ALPES"
ORFEÓ DE CATALUNYA, dirigit pel mestre Millet
Nòtules: Diumenge i dies festius matinals de 11 a 1. Entrada: 1 pesseta. Tarda, especial: a les 3 i mitja i a les 6; numerades, a 2 pessetes. Nit, contínua de 10 a 12 a 1 pesseta.

Cada dia s'esgoten les localitats en el sumptuós saló
FANTASIO

L'única pel·lícula de l'any que veureu més d'un cop

Saló Catalunya
Tots els dies el film d'ALBERT DE COURVILLE
ENTRE NOCHE Y DIA
Producció FAMOUS PLAYERS GUILD, parlada en "castellà" basada en un drama teatral de WALTER HACKET per ALFONSO GRANADA i ELENA D'ALGY i el film de R. WILLIAM NEILL
A 50 BRAZAS
Producció COLUMBIA PICTURES per JACK HOLT
Dos films presentats pels ARTISTES ASSOCIATS
Demà estrena de RASCACIELOS

(c) Ministerio de Cultura 2006

EL TEATRE : LES ARTS

El teatre a la U.R.S.S.

El que resultarà de la crisi que arreu del món està passant l'art teatral, és ben difícil de predir. Hom hi fa tota classe de reflexions, auguris i vaticinis. Mentre els uns ens diuen que el que avui succeeix és el procés de desaparició del teatre com a diversió popular, altres ens asseguren que d'aquesta misèria actual n'ha de sortir el teatre completament renovellat i amb una empenta que no ha tingut mai.

De moment, però, el que sí podem constatar és que un dels factors d'aquesta crisi tan decantada és la manca d'interès general envers el teatre. Sigui per unes raons, sigui per unes altres, el fet és que la gent ha deixat d'anar als llocs on se li ofereix aquest espectacle malgrat els esforços que hom fa per atraure-l'hi.

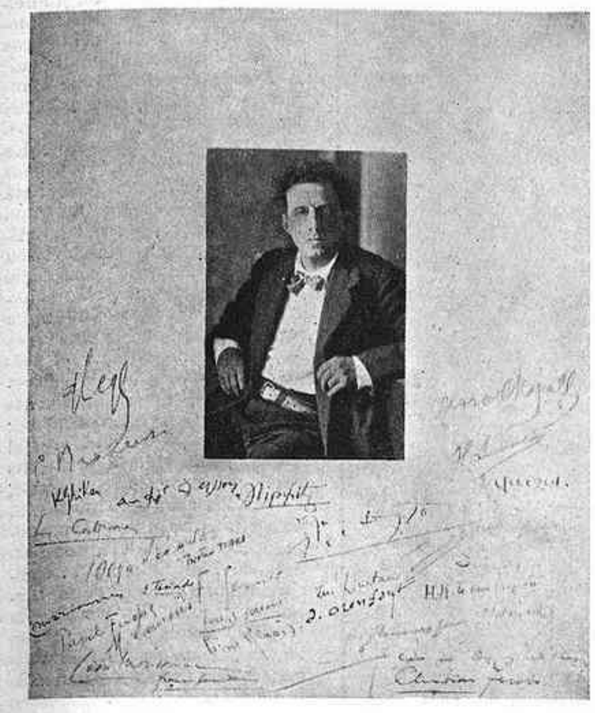

Full d'un homenatge a Meyerhold

Potser per falta d'altres espectacles més divertits, potser per falta d'entreteniments més interessants, potser també per l'afició que ha tingut sempre el poble rus per al teatre, i indubtablement, per l'estímul que constantment està rebent de part del Govern dels Soviets aquest art, ens trobem que és el que a la Rússia actual ha pres més importància i s'ha endut darrera seu la més gran part de l'atenció pública, quan tan de baixa es troba en tots els altres països.

Es a Rússia on constatem un moviment teatral més gran que enlloc del món. Allà és on es fan tota mena d'experiències i on s'estudien amb més atenció tots els problemes que susciten els nous punts de vista que porten amb si els canvis dels temps.

Hem de tenir en compte, però, que la renovació teatral a Rússia va començar ja força abans que la revolució política i que l'estat de coses actual s'ha pogut aprofitar molt i molt de l'impuls que li donaren Stanislavski i Meyerhold. Es pot dir que de la feina que feren aquestes dues personalitats — que encara no han estat superades — viu tot el teatre rus modern.

Les dues tendències que marcaren aquells dos artistes són les dues principals en què es divideix avui aquell teatre. Per un costat, el realisme de Stanislavski; per l'altre, l'exagerat convencionalisme de Meyerhold. Totes les altres tendències que s'hi poden trobar no són sinó hibridacions de l'una i l'altra en diferents proporcions, i no massa reeixides.

A Moscú funcionen, a més d'altres escenes menys importants, els dos teatres de les Arts, i el de Vaktangov, que segueix l'escola de Meyerhold i el de Txècov que continua la tendència de Stanislavski. En els dos primers es conrea amb gran activitat el teatre de propaganda estatal; en els altres dos, el de tònica menys transcendental, bé el purament dramàtic, bé la comèdia de costums.

Les obres que, estrenades aquests darrers anys, han tingut més èxit han estat *Els germans Turbina*, de Brugakov, *El tren blindat*, d'Ivanov, dos drames de guerra civil; *Resurrecció*, tret de la novella de Tolstoi; *La Por*, obra inspirada en les incidències del sabotatge del pla quinquennal i destinada a justificar les mesures preses pel Govern contra els sabotejadors; *Un original*, d'Afinoguenov; *La puça*, de Zamiatin, comèdia de sàtira contra el capitalisme anglès; *Els senyors Bolovatxev*, treta d'una novella satírica de Saltikov; *La Desfeta*, de Lavrenev, que descriu el començ de la Revolució; *El So*, inspirada en la de 1905.

Tot això, no cal dir-ho, és representat amb les audàcies més extremades en allò que fa referència a la posta en escena i les innovacions més atrevides en el descabdellament de les obres.

L'antic teatre Alexandre, de Leningrad, que abans era el baluard del conservatisme, s'ha renovellat de tal manera que no li ha bastat representar el *Tartuf* de Molière amb vestits moderns, sinó que ha hagut de collocar l'acció damunt un transatlàntic, en un automòbil i en la cabina d'un dirigible, successivament. La tònica general dels Teatres d'Art és la recerca de les estranyeses i de les més inversemblants combinacions, amb ajuda de tots els trucs mecànics de què tothom pot disposar, que són ajuntats a les innovacions que hem esmentat més amunt, per tal de promoure la sorpresa i l'admiració de l'espectador.

Però, segons diu el camarada Zaniatin, director de l'Estudi literari de Moscú, enginyer naval, comediògraf i novellista, de totes maneres, sembla que el públic soviètic no s'engresca pas massa amb els espectacles fets per espeterrar-lo, sinó que es decanta — si fa no fa com el de tot el món — per aquelles obres, més planeres, que li poden donar la sensació de la vida real.

Per això, els locals pels quals hi ha més demanda d'entrades són els que prossegueixen, més o menys, la tradició de l'antic teatre, on, amb les esmenes imposades pel règim, es representen encara *L'Inspector*, de Gògol, *El bosc*, d'Ostrovski, i d'altres modernes inspirades en aquell estil.

Sembla també que, malgrat els esforços que fan els autors, actors, directors i postors en escena, allò que flaqueja més és el repertori integralment modern. Si la gent es diverteix és amb les obres que més record guarden de les fórmules antigues.

El mateix Zaniatin creu que bona culpa d'això la té l'afany proselitista de l'Estat. Aquesta fúria propagandista ha fet que es presentessin al públic obres teatrals bastides de qualsevol manera, que fracassaren totalment.

I les millors no aguanten pas tampoc gaires representacions. La gent s'hi avorreix. Tota la propaganda que han arribat a fer aquelles obres *industrialistes*, creades amb fins purament utilitaris, en favor del pla quinquennal, no ha augmentat pas gens ni mica l'entusiasme pel treball per part de la població. Zaniatin diu que en tot Rússia no és pas probable que hagi contribuït a augmentar d'una sola tona la producció de metall de la U. R. S. S.

Sobre aquesta producció excessivament poc acurada de les obres que es presenten en els teatres soviètics, hom conta que Stalin, en parlar amb un autor que s'escarrassava *fent mèrits* en aquest sentit, li digué:

—Quantes obres escrius cada any?

—Tres—li respongué l'autor.

—Tres?—repetí Stalin —. Molt millor aniria que només n'escrivissis una cada tres anys.

La constatació de la insuficiència del repertori revolucionari i propagandista va fer que l'any passat fos autoritzada la representació d'un grapat d'obres que no tenen res a veure amb aquesta tendència i que fins llavors, per això mateix, havien estat prohibides. Amb aquesta autorització pogueren ressuscitar bon nombre d'obres clàssiques que no havien estat representades del començ de la Revolució ençà.

J. C. I V.

La col·lecció completa de MIRADOR pot consultar-se a l'Arxiu Històric de la Ciutat, plaça de la Catedral i carrer de Santa Llúcia, 1, "Casa de l'Ardiaca", tots els dies feiners de 9'30 a 1'30.

LLANTERNA

Festes shakesperianes

Aquest any, com de consuetud, han tingut lloc grans festes a Stratford on Avon. A aquestes festes ha assistit, amb el seu esnobisme esportiu, el príncep de Galles.

La petita vila anglesa s'ha remogut aquests dies d'un cap de dia a l'altre. Prínceps de sang reial, ambaixadors i representants de setanta nacions, homes d'Estat, poetes, escriptors cèlebres, anglesos i estrangers s'han desplaçat per a retre homenatge a la memòria de l'autor de *Les alegres comares de Windsor*.

Amb motiu d'aquestes festes, Baldwin, representant del Govern, ha anat a presidir les festes a Stratford on Avon.

Hom feia notar en el discurs aquesta pregunta: «Per què Shakespeare va tornar a Avon?» «Perquè — comentà Baldwin — Shakespeare era un anglès veritable, i tots els anglesos de debò, quan es decideixen a temptar fortuna a Londres, pensen tornar un dia a veure el seu llogarret natal.»

(Pensem llegint això en les cases dels nostres indians, bastides magníficament en torn de les barraques que els veieren néixer.)

Sembla que aquest any la festa ha superat, en esplendor, totes les que estan en la memòria de les gents.

«Els heralds — explica Sir John Foster-Fraser —, vestits amb capes de tissú d'or, tocaren les trompetes i les bandes de música sonaren el *Déu protegeix el príncep de Galles*.» Els operadors de cinema, vinguts en gran nombre, començaren a filmar. El príncep avençà i, en nom del seu pare, desplegà el penó reial a honor del poeta. A aquest senyal foren desplegades les banderes dels països assistents a l'acte. Fou un moment magnífic. Mr. Baldwin hissà el pavelló de Sant Jordi. Hi havia també la bandera dels Dominions... Després el príncep de Galles parlà a la multitud de Shakespeare. A continuació fou representada la segona part de *Henri IV*.

Hom remarca que la major part del diner que ha servit per a construir el teatre que acaba d'inaugurar-se, ve dels Estats Units, que han tramès nombrosos conferenciants i han seguit amb un gran interès aquesta commemoració shakespeariana.

LA MÚSICA

Jascha Heifetz

L'hem sentit a l'Associació de Cultura Musical el darrer dissabte. Ja l'havíem sentit pocs anys enrera a l'Associació de Música «da Camera»; i ens va semblar perfecte, com ens ho ha semblat ara: la perfecció d'avui igual que la d'ahir, perquè la perfecció no pot perfecionar-se. Però, com és aquesta perfecció? Es la d'una execució sense barreres, la d'una mecànica absolutament dominada, la d'una mecànica victoriosa; és el so net i igual en totes les tessitures i sempre bell; és una afinació tan segura i constant que arriba a imposar per la seva infallibilitat; és una dicció sense exageracions expressives, sense amaneraments, que sembla serena, encara que en realitat no és ni pura, ni serena, ni clàssica.

Perquè la veritable interpretació, la que en propietat se'n pot dir clàssica, és aquella que neix de l'emoció de l'artista i lliga l'auditor amb el sonador, per la sensibilitat i no per l'admiració freda del treball del virtuós.

Jascha Heifetz, ja ho hem dit, no coneix dificultats en el seu ofici, tot sembla còmode i fàcil per ell: els portentosos *staccati*, els trinos dobles, els acords, els harmònics; no té en tot el seu joc una sola nota lletja, segons frase del gran Isaya. Vibren les cordes amb tots els accents de l'expressió musical que els dóna el seu arc seguríssim, però no vibra el seu cor, perquè no ho revela la seva cara immutable: sembla el Buster Keaton del concert; ni el somriure extern en els llavis, ni el somriure intern de l'esperit que il·lumina el rostre dels més seriosos concertistes.

En el programa hi havia obres de música, i altres només que per fer lluir les habilitats del virtuós. Entre les primeres: *Sonata* de César Franck, i *Concert* de Mozart; entre les altres una peça, *Hora Staccato*, de Dinicu-Heifetz, tota amb un ritme perpetu, com una màquina, i d'un estil de música com per fer galopar cavalls al circ eqüestre. I com que aquí, a Barcelona, som a Espanya, ens va tenir l'atenció de tocar una obra espanyola: *Dansa de la gitana*. Però, volen fer el favor de dir-me què tenim a veure nosaltres — els veïns de Barcelona, vull dir — amb els gitanos, i per què la música dels espanyols ha d'ésser sempre la música dels gitanos? Per mi, és més lluny del meu món espiritual aquesta música de gemecs animals, que la música dels italians, dels alemanys i fins i tot dels russos, que ja és molt dir. I com que en acabar el programa va ésser molt aplaudit, entre altres dues peces va tocar, acostant-se aquesta vegada ja una mica més, una jota. Voldríem que comprenguessin, els que vénen a donar-nos concerts, que per nosaltres tan poc nostra és una *Dansa gitana*, espanyola, com *Tzigane* del francès Ravel, obra que, per cert, també era al programa.

Sortint d'un concert així, un pot creure que ha sortit de sentir música? En sortirà ple d'admiració en les orelles, però buit de satisfacció en la sensibilitat. Música era la que vàrem sentir als Pasquier. Però, qui són els Pasquier?, molts diran. Doncs són tres germans que varen tocar a la sala Mozart, dos dies abans que Heifetz al Palau de la Música Catalana. Són: un violinista, un violista i un violoncellista, que formen el Trio de corda Pasquier, i que toquen amb un sentit tan ple de musicalitat i amb una emoció tan profunda i tan pura, i units per un igual estil d'art elevat i perfecte, que omplen de goig estètic el que els escolta.

Però, qui aniria a sentir uns músics de nom obscur, i com s'hauria cridat la gent a omplir les llistes de socis sense l'anunci de divos i virtuosos?

Així ha prosperat de pressa l'Associació de Cultura Musical, s'ha fet gran en pocs dies i ha agafat uns colors que enamora; ja fa la pols a les seves germanes grans. Però la seva ràpida creixença reclama plats forts i peixos grossos. Doneu-li Heifetz.

JAUME PAHISSA

CAMISERIA FITÓ BARCELONA

ESPECIALITAT EN LA MIDA

Jaume I, 11
Telèf. 11655

PALAU MÚSICA CATALANA
Avui dijous, a les 10 nit:
RECITAL DE VIOLONCEL
per
PAU CASALS
amb el concurs del pianista
OTTO SCHULHOF
Exclusiva pels del PATRONAT.
Inscripcions a Secretaria: Diagonal, 440

Les Exposicions

Les Arts i els Artistes

Aquest any l'exposició d'aquesta prestigiosa entitat ha estat més reduïda en quantitat, però, en canvi, més intensa en qualitat. El conjunt d'obres exhibides a La Pinacoteca presenta, d'antuvi, un nivell superior a l'aconseguit en l'anterior exposició de la Sala Parés.

Podríem dir, doncs, que per «Les Arts i els Artistes» no passen els anys, i si passen és per seguir millorant la seva producció. I al marge d'aquesta producció hi ha, encara, l'actuació de l'entitat que potser serà oportú subratllar en aquests moments de represa de les nostres Exposicions municipals.

Cal remarcar i repetir — a qui no conegui o no vulgui recordar — que la veritable renovació del nostre art fou, principalment, deguda a la formació de «Les Arts i els Artistes», hereus predilectes d'aquells famosos Quatre Gats. De totes les actuals agrupacions d'artistes, aquesta és, doncs, la que té més importància jeràrquica.

Però si bé cal respectar les jerarquies, cal també — en actuar la funció crítica — situar-se davant de les obres amb un desprendiment sincer de tota consideració jeràrquica. Sostreure's d'aquestes influències és el bon camí de la ció crítica.

* * *

Deixant de banda comentaris al marge, comencem a parlar de les obres exposades. D. Carles ens presenta un *Jardí primaveral*, pintat a la manera sintètica i afuadament expressiva com en les seves millors teles de la darrera època. El *fauvisme* de Carles ha assolit una seguretat d'estructuració i una sensibilitat en els *rapports* colorístics tan remarcable, que ja des d'ara, queda situat en un dels llocs envejables de la nostra pintura contemporània. Es de doldre, però, que la part dreta del quadro (dreta de l'espectador) no sigui tan excellent com el fragment de l'esquerra.

El baladre de J. Colom està plasmat en un dels moments feliços a què tan sovint ens té acostumats aquest pintor. Una de les teles més eufòriques que ha produït, on les qualitats pictòriques es manifesten per un segur mestratge, i són independents de les suggestives condicions del tema representat. L'altra tela exposada de Colom és bastant més inferior. De vegades — com en aquest cas — la matèria pictòrica li surt, a Colom, excessivament agrumollada, i en comptes de produir la desitjada qualitat pictòrica, hi ha el perill d'un confusionari empastament.

El *Retrat de Mossèn Gudiol*, de Feliu Elias, és una tela impressionant. Però, amb més justesa, hauríem de dir: fragmentàriament impressionant. L'expressió d'il·luminat que tenia el savi arqueòleg, aquella aurèola patètica — que tots recordem — Elias les ha plasmades amb una especial agudesa d'observador psicològic. I en tant que pintura, cal distingir la qualitat del ropatge i el fragment dels ulls i la boca. I el més particular d'aquest retrat és que es podria comentar emprant els termes de l'avantguardisme: un «directe» contundent a la cara de l'espectador. Potser per això, i després d'emocionar-vos amb les especials qualitats de la tela, trobeu a mancar-hi una certa — i indispensable — fusió entre els elements pictòrics. El realisme de Feliu Elias s'ha manifestat en aquest retrat amb tota la seva cruesa, sense cap concessió amable i potser per això l'obra és fortament dissonant.

Marian Espinal presenta una de les pintures més admirables de l'exposició. Aquí sí que es pot parlar d'harmonia. D'acord cromàtic de la millor mena. De sensibilitat profunda.

Celebrem, amb goig, que Marian Espinal hagi reprès els pinzells. Un temperament com ell no pot eludir-se de cap manera sense contreure una greu responsabilitat.

Les dues teles d'Oleguer Junyent i les presentades per Francesc Labarta, Jaume Mercader, J. Monbrú i Iu Pascual segueixen sostenint-se dignament en la producció habitual d'aquests pintors.

El paisatge de Lluís Mercader i la *Dona nua* de Pere Pruna constitueixen l'aspecte subjectiu de l'exposició. Dues aportacions mirífiques i, d'altra banda, convenients per a elevar el to del Saló. Perquè sense aquestes dues teles, aquest Saló potser tocaria massa de peus a terra.

Joaquim Sunyer ens mostra una composició de figures excellentment resolta. Continguda de color i emocionant en l'expressivitat dels seus elements.

El dibuix de J. F. Ràfols té molt poc interès. Aquell migrat interès dels dibuixos que només poden tenir la pretensió d'ésser correctes. Aquella correcció de l'objectiu fotogràfic. En canvi, la línia vivent en el pinzell de Pere Ynglada continua produint la sèrie exquisida de dibuixos de curses de cavalls. Una sèrie que va superant-se en progressió geomètrica.

Dels escultors, Borrell Nicolau exposa un retrat de Santiago Rossinyol, on les accidentacions de la forma queden expressades d'una manera massa superficial. Amb tot i la fidelitat al model, el retrat resulta epidèrmic.

El marbre de Casanovas està resolt amb la seguretat d'ofici peculiar en les obres de l'autor. Hi ha aquella palpitació vivent i praxitèlica de la forma com en les seves obres més notables.

El retrat de Xavier Nogués de l'escultor Dunyac és un bon retrat, digne successor del retrat de Pompeu Fabra. Sense decaure en cap dels seus fragments, es manté sempre en una plasmació correcta.

Marian Pidelasserra

El pintor Marian Pidelasserra és un artista que sovint desapareix de les nostres sales. Però hi torna, amb una nova empenta sempre.

Pidelasserra. — Retrat

Després de quatre anys, avui tornem a veure un conjunt important de pintures de Pidelaserra a la Sala Parés.

L'obra d'aquest artista és de les més desconcertants que mai hem vist. Cada tela de Pidelaserra viu a la seva manera, independent i a part de les seves companyes. Abans — en l'època del seu puntillisme — els unia, si més no, la factura, després — en l'exposició anterior — hi hagué una certa convivència en l'estil, però en l'exposició actual cada obra tira pel seu cantó.

I això no ho diem en so de censura, sinó d'elogi sincer. El retret que li fem no és per la multiplicitat de directrius, sinó perquè alguns d'aquests camins no el porten pas a Roma, sinó — ben al contrari — a indrets de migrada visualitat.

Concretem. En aquesta exposició hem anotat tres sectors especials que manifesten tres facetes característiques.

Hi ha el grup de paisatges que són un reflex de l'obra anterior. Com exemple: *Matí de maig*. En aquest sector, l'obra assoleix una valoració normal. Hi ha, després, el grup de teles pintades gairebé diríem en estat de gràcia, on l'instint del pintor surt amb tota la força; emotives en cada pinzellada i de forta intensitat en l'expressió. Aleshores Pidelaserra pinta teles impressionants. Així, per exemple: en *Jove*, en *Germà i germana*, en la figura de mare del quadro *Mare i filla*, i en els paisatges: *Després de la pluja*, *Març* i l'admirable *Dia núvol*. En aquestes obres, Pidelaserra ha triomfat com mai.

Però després hi ha, malauradament, un altre sector — que per sort és reduït — on l'obra decau cap a la *gaucherie* de la pitjor qualitat. En l'actual exposició, *Noia asseguda* és un cas d'aquests.

Vila-Arrufat

En les galeries Syra Vila-Arrufat exposa unes quantes teles alternades amb una col·lecció de dibuixos. Amb el llapis, l'artista expressa agudament el model, i la majoria de dibuixos es fan estimar per la seva agilitat i el toc sensible. En les teles hem anotat una preocupació sintètica massa acusada. Malgrat la tendència a esterilitzar, l'obra de Vila-Arrufat és, sempre, remarcable.

MÀRIUS GIFREDA

raspalls per a tots els usos
articles de neteja — objectes per a presents
rambla de catalunya, 40

GUTEMBERG, S. A.
Maquinària, Tipus, Filetatge de bronze, Tintes i Utillatge per les
Arts Gràfiques
Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

(c) Ministerio de Cultura 2006

LES LLETRES

Imatges de Goethe

LA «PLANTA» GOETHE

Goethe ocupa a Weimar una casa situada als afores de la ciutat, al marge de la vida cortesana. Una casa humil, alta de sostre, que no imposa pel seu aspecte.

La casa té un jardí que veïneja amb el gran parc. Aquest jardí és l'indret preferit de Goethe. Els seus ocis, molt escassos, s'hi escolen agradablement. Sovint l'acompanya l'agrònom Batty amb la conversa del qual s'inicia en el coneixement de la botànica. Es aquesta la seva única ocupació.

Després de la primera *Ifigènia,* escrita sota el doble signe de la baronessa Stein i de l'actriu Corona, ha deixat en segon terme la seva producció literària. En el curs d'aquest any de 1781 s'ha limitat a complir les seves obligacions estrictes de poeta de la Cort. Els afers de l'Estat l'agabellen. Té trenta anys.

Tanmateix, l'esperit de Goethe es decanta sempre a relacionar la natura de les coses amb la seva pròpia natura. Un egocentrisme actiu guia constantment les experiències diverses de la seva vida. Quan ha observat les lleis que regulen la vida de les plantes, sol tancar-se a la seva cambra i dicta, bo i caminant, unes estranyes notes. En aquest moment, Goethe s'observa ell mateix com una planta. En les seves notes tracta de descobrir les lleis que regeixen el seu cos i la seva ànima. Meravellosa planta peripatètica i lúcida!

Goethe pretén establir les lleis de periodicitat d'acord amb les quals es produeixen els alts i baixos de la seva existència, el ritme altern del desig i del renunciament, de la força i de la feblesa. Vol saber, segons ell mateix expressa, «en quant de temps i en quin ordre gira al voltant de si mateix». Prova de notar els efectes de la llum i la calor damunt la pròpia natura, damunt la «planta» conscient Goethe.

Llum i calor! Maragall, en el seu article del 153.° aniversari de la naixença de Goethe, recordava la remarca genial de Grimm sobre la lluminositat de les figures goethianes, les quals, deia Grimm, es mouen sempre a la llum del sol i a ple aire. Llum i calor resten, a través de la llarga vida de Goethe, les forces motrius de la seva activitat, els impulsos irrefrenables de la seva ànima. La *psyché* de Goethe vola de l'una a l'altra i aspira a reunir-les en les seves creacions en una harmonia totalitària, en una plenitud solar. L'orgull de Goethe és, potser, un reflex de la seva vida i de la seva obra desbordants i com abrandades pel desig de realitzar aquesta síntesi solar. Les muses de Goethe — Gretchen, Lilí, Carlota, Cristiana —, les seves amistats — Herder, Lavater, Wieland, Schiller, Humboldt —, les seves inclinacions aparentment contradictòries, classicisme i romanticisme, paganisme i religió, Itàlia i Shakespeare, les seves creacions — Ifigènia i Margarida, Faust i Helena —, són altres tantes encarnacions o figuracions d'aquesta doble exigència de la seva natura.

En el recolliment de la seva cambra, Goethe intenta mesurar aquestes influències. L'actitud de Goethe és sovint analítica. La seva expressió resta sempre poètica. Per bé que la recerca que en aquest moment l'apassiona és de caràcter introspectiu, el seu llenguatge no en defineix mai els resultats amb els termes d'un psicòleg o amb el rigor deductiu d'un escriptor cerebral. «La meva natura — diu Goethe a guisa de conclusió — s'assembla a una flor que es tanca quan el sol la deixa.»

La imatge revelaria una certa fadesa si no ens constava que no té res d'arbitrària ni gratuita, si no sabíem per la història de les seves crisis sentimentals que podem acceptar-la com l'expressió genuïna de l'íntima relació de la seva natura espiritual i física amb la natura, potser, com la confessió ingènua de la «planta» Goethe que declara a la consciència de Goethe el secret, que no és secret, de la seva vitalitat.

GOETHE, TERRENAL

La tendència a divinitzar Goethe, a veure en ell un exemple i un model, a despendre de les seves obres una filosofia transcendent, en certa mesura l'han desnaturalitzat. La culpa, és clar, no és tota dels admiradors de Goethe. Goethe hi ha contribuït amb el seu «demonisme» i el seu «apollinisme», amb la diferència important que ell no ha oblidat mai que «el més innatural també és natura» i que «qui no la veu pertot no la veu enlloc», mentre que als imitadors de la seva actitud apollínia els ha mancat gairebé sempre aquest vast sentit de la natura que Goethe expressa en el seu pensament.

Goethe no solament no era un filòsof en l'accepció d'un raonador i un definidor, sinó que era instintivament refractari a la filosofia abstracta. «Els alemanys — deia — són gent desconcertant! Vetací que vénen i em pregunten quina idea he volgut personificar en el meu *Faust* com si jo mateix pogués saber-ho!»

Per a restituir Goethe a la seva humanitat potser escauria d'intentar una diversió crítica, potser convindria d'esguardar-lo i recrear-lo d'acord amb la seva persistent desconfiança per les teories i l'especulació metafísica.

Seria interessant que algú apliqués a l'exegesi de Goethe, al seu demonisme i al seu «apollinisme», les exaltacions de la seva joventut i a la glacialitat dels anys madurs i de la vellesa un mètode semblant al que aplicà amb èxit Michelet a les *visions,* als *èxtasis* i als *miracles* de Joana d'Arc. Teníem, a l'altar, la santa, i ara tenim, a més, fora d'ell, una dona de carn i ossos. Tenim ara, a l'Olimp, un Goethe impassible, patró de la pedanteria literària, i un Goethe mefistofèlic entre el cel i la terra. Aleshores, sense que aquestes imatges de Goethe s'esborressin, afinaríem la imatge central d'un Goethe menys imposant i transcendental, però amb una humanitat més robusta i entenedora.

Les coses van possiblement per aquest camí. Es simptomàtic la mena de desengany que manifesten els escriptors de tendència filosofant respecte Goethe. Ortega y Gasset gairebé es plany que Goethe no tingués el do filosòfic. Papini, en un article publicat a *L'Italia letteraria* que reprodueix el setmanari *Lu,* recalca que ha mancat a Goethe el sentiment d'alguns reialmes de l'esperit. Ni la Itàlia catòlica i mística ni

Cristiana Vulpius

la Palestina — diu Papini — amb la seva nostàlgia del cel han estat vistes per Goethe.

Seria pueril d'escatir si això és millor o pitjor i de declarar personals preferències. Limitem-nos a constatar que si Goethe no fou un geni terrestre, en el sentit vulgar com Papini gosa insinuar, fou, en la seva gran elevació, un geni ben terrenal en el sentit amb el qual entenem contraposar el que és terrenal al que és celestial.

GOETHE I LA PRIMAVERA

El mateix Papini, en el seu article, diu que Itàlia no fou per a Goethe més que «la revelació del sol i de la vida popular en la seva sensualitat».

Eliminem el que té d'exclusiu aquesta afirmació i la frase serà exacta. Itàlia fou per a Goethe moltes coses: la necessitat d'evadir-se de la seva servitud palatina, la satisfacció del seu impuls íntim d'equilibrar romanticisme i classicisme, el coronament de la seva formació d'home i d'artista.

Garbellats aquests elements, la visió que resta d'Itàlia, la visió cabdal i permanent, la que li deixa una enyorança en el cor, no és la de les estàtues, ni la dels arcs imperials enrunats, sinó la del «país on floreix el llimoner». Goethe cerca i troba a Itàlia la síntesi més bella i completa de llum i calor de la seva vida. Arriba a Itàlia a la tardor, però la impressió que se n'emporta és una impressió de primavera.

Un dels encerts de Ludwig, en la seva biografia desigual i de vegades feixuga, és l'explicació que dóna a la inclinació de Goethe per Cristiana Vulpius. Cristiana és, segons Johanna Schopenhauer, un Bacus adolescent quan Goethe ateny la quarantena. Goethe arriba d'Itàlia i sent l'enyorança del país assolellat. En la simplicitat natural i en la sensualitat alegre de Cristiana, Goethe troba certes similituds amb les Faustines que ha conegut a Roma. «Tot el que hi ha d'apollini en Carlota Stein — diu Ludwig — té el seu contrast en Cristiana; Carlota és malenconia crepuscular, front de vori, proporció de formes; Cristiana, opulència virginal, joventut.»

Es en el parc de Weimar i en el mes de juliol que Goethe coneix Cristiana i se n'enamora. El jardí i l'estació — com en la famosa escena del *Faust* — juguen el seu paper. I, curiosa remarca, la major part de les crisis sentimentals seves s'escauen a la primavera, de cara al solstici d'estiu. En la primavera de 1764, Gretchen a Francfort desvetlla per primera vegada els seus sentits. En el mes d'abril de 1766, es declara a Annette Shonkopf i dos anys després, per l'abril de 1768, té lloc la decisió violenta de la seva ruptura amb l'hostalera de Leipsic. Es encara una primavera, la de 1768, que Goethe domina la seva crisi religiosa i mística, i entra en plena convalescència espiritual i física. La seva passió per Lotta, la musa de *Werther,* té la seva data en el mes de maig de 1771. Les seves relacions amb Lilí Schönemann es nuen a l'entorn del Carnaval de 1775.

Entre les originalitats de Goethe no és, potser, la menys important la de sentir la primavera més aviat com una planta que com un home de lletres. En la seva vida i en la seva obra la primavera no és mai tòpic retòric ni banal tema poètic. Serva, sempre, la seva virtut positiva de força vital creadora d'energia. Ell, que posseeix eminents dots descriptives, gairebé mai no s'entreté a pintar-la en el seu detall pintoresc, però sentim com apassionadament l'aprofita, com s'hi renova i s'hi rejoveneix.

Els darrers mots de Goethe tanquen el poema de la seva vida.

Goethe moribund s'assabenta de la data:

—22 de març, Excel·lència.

—La primavera ha començat; així em refaré més de pressa.

Visió d'una testa de dona:

—Obriu, doncs, el porticó de la finestra perquè la llum entri millor.

Quina llum? — inquireixen els partidaris d'una interpretació sobrenaturalista? La de l'eternitat? Probablement la llum del dia. I no és pas poc. Perquè aquesta manera de morir arrapat a la vida i als presents de la vida també és una manera d'aspirar a la immortalitat, almenys tan humana com la del creient que mor abraçat a una relíquia i com totes les maneres plenament humanes de morir.

JOAN ORS

VARIETATS

Una sola data i dos dies

A Stratford on Avon, vila natal de Shakespeare, s'ha commemorat, com cada any, l'aniversari de la naixença i el de la mort de Shakespeare, que s'escauen en la mateixa data. A Espanya, el 23 d'abril senyala l'aniversari de la mort de Cervantes, que es commemora per la Diada del Llibre. Tant l'un com l'altre moriren el 23 d'abril de 1616. Però, cal fixar-s'hi: moriren en la mateixa data, però no el mateix dia.

Aquesta paradoxa aparent té la seva explicació. El vell calendari establert per Juli Cèsar fou reformat pel papa Gregori XIII, que decidí que l'endemà del 5 d'octubre de 1582 no seria el dia 6, sinó el 16, suprimint així deu dies. Tot seguit de promulgada aquesta reforma, que posava fi a un desacord que feia patir molt els astrònoms, fou adoptada per tots els països catòlics. Els protestants vacillaren molt de temps abans de decidir-s'hi. Anglaterra, per exemple, tardà un parell de segles a adoptar-la; és a dir, reformà el seu calendari en 1752. Rússia, encara avui, segueix fidel al calendari julià.

De manera que quan Shakespeare morí el 23 d'abril de 1616, *data anglesa,* ja feia deu dies que el seu illustre contemporani Cervantes havia deixat d'existir.

La coincidència que abans senyalàvem, de la data de la naixença i de la mort de Shakespeare (el dramaturg anglès havia nascut el 23 d'abril de 1564), no és tan sorprenent com sembla, ja que, segons una llegenda, Shakespeare va celebrar massa el seu aniversari.

Traduccions

Fa quatre anys, Gide escrivia una carta al crític i novellista Thérive — carta d'altra banda no tirada al correu, però publicada en el llibre *Divers* —, en la qual deia:

«Si jo fos Napoleó, instituiria una mena de subsidis als literats; cada un d'ells, parlo almenys pels que mereixerien un tal honor, tindria imposada la tasca d'enriquir la literatura francesa amb el reflex d'alguna obra amb la qual el seu talent o el seu tarannà presentessin alguna afinitat.

»Desgraciadament, com ho constateu força bé, les traduccions són confiades sovint a personatges subalterns la bona voluntat dels quals no arriba a suplir llur insuficiència.»

Aquestes frases d'André Gide han servit de tema a una enquesta que actualment porten a cap els «Treize» de *L'Intransigeant,* i que, com totes les enquestes, aplega respostes per a tots els gustos, és a dir, contradictòries.

D'antuvi, sorprèn que un home tan independent com Gide proposi aquesta mena d'estatització de les traduccions. La burocràcia ha estat sempre un refugi de l'intellectual, una forma amb què les corporacions han protegit indirectament la literatura, ajudant a viure als que s'hi dediquen, la majoria dels quals no poden viure exclusivament de la ploma. Però aquesta semiprotecció no és pas desinteressada; exigeix una prestació de serveis, de vegades molt imprecisos, però d'altres vegades ben concrets i àdhuc abassegadors, que no tenen res a veure amb la literatura.

La idea de Gide no és, probablement, realitzable enlloc. Totes les hisendes del món tenen altra feina més apremiant que fomentar la traducció d'obres estrangeres. A tot arreu trobarà més bona acollida qualsevol iniciativa que tendeixi a fomentar la producció original que no pas una altra que vulgui afavorir l'aportació de les obres de vàlua universal. I, amb tot, la coneixença d'aquestes és, moltes vegades, indispensable.

Sembla més difícil posar-se d'acord sobre una traducció que sobre una obra original. No sols sobre els llibres que cal traduir, sinó sobre els mèrits de la traducció. Es pot pendre per exemple la traducció dels clàssics, en els països en què s'ha practicat a tot el llarg de la seva història literària. Adés ha semblat que calia edulcorar-los, segons el tarannà del temps; adés s'ha cregut oportú tot el contrari. De l'Homer de Mme. Dacier al de Leconte de Lisle, quina diferència!

Però, a part la traducció dels clàssics, que és reputada indispensable en tota cultura, la proposició de Gide enclou un extrem que té el seu caire perillós: el de l'adequació de l'original i del traductor. Aquesta adequació és un element a favor d'una bona traducció; però també exposa al perill de provocar tot de traduccions que només interessin a qui les faci.

CAMISERIA FITÓ BARCELONA
GRANS NOVETATS EN CORBATES INARRUGABLES
Jaume I, 11
Telèf. 11655

Llegiu la interessant novel·la de
CARME MONTORIOL PUIG
TERESA
o
LA VIDA AMOROSA D'UNA DONA
PREU: 5 PESSETES
De venda:
Llibreria Catalònia
3, Ronda de Sant Pere, 3

Aldous Huxley

Aquells qui esguardin el panorama intellectual del món modern podran constatar que la nostra època és de divergència de criteris, de varietat de pensament. Impossible d'imposar una unitat, malgrat que en moltes temptatives hi hagi una direcció única. El segle passat ens va deixar sistemes complets, síntesis considerables que el temps ha anat arreconant. Com una necessitat va aparèixer l'intellectualisme. L'any

Aldous Huxley

1919, Paul Valéry parlava de la crisi de l'esperit i declarava: «Les coses d'aquest món no m'interessen sinó pel que fa a l'intellecte; tot en relació a l'intellecte. Bacon diria que aquest intellecte és un Idol. D'acord, però jo no n'he trobat de millor. Jo penso a l'establiment de la pau en tant que interessa a l'intellecte i a les coses de l'intellecte. Aquest punt de vista és fals, per tal com separa l'esperit de tota la resta d'activitats; però aquesta operació abstracta i aquesta falsificació són inevitables; tot punt de vista és fals.» El fi d'aquesta meravellosa vida intellectual era encisar-s'hi. Quan tants d'esperits estaven sota la pressió del dubte i el desengany, mentre hom parlava d'unitat medieval o d'individualisme, aquesta primacia de l'intellecte aparegué com una evasió. Cap dubte, però, que aquella època és liquidada. Una fitxa més en l'arxiu de l'espectador. Tanmateix, malgrat l'esnobisme, malgrat la gratuïtat, no tot pot negligir-se. Hi ha quelcom viscut profundament, experiències pròu interessants perquè puguin cridar l'atenció com a testimoni d'una generació i d'una època. Per totes aquestes consideracions, i certament per d'altres, el llibre d'Aldous Huxley *Point Counterpoint* ha d'ésser tingut en compte. Drieu la Rochelle es lamentava de la manca de temes per a la novella. Cal constatar, tanmateix, que el tema, en tant que element vital de la novella, va perdre interès quan Proust ens va interessar per la fusió del pensament abstracte en l'evocació d'un món vivent. Si fa no fa, és aquesta la fórmula novellística de Huxley. Hi ha distància de l'època victoriana, és clar. Anglaterra, però, continua essent, per excel·lència, el país de la novella. Concisió, equilibri, les mateixes qualitats apreciables, avui com ahir. El llibre de Huxley és un document de primer ordre. Té tota l'aparença d'un missatge d'autor a lector, adreçat a aquells coneixedors de la seva obra anterior. L'humorista, l'intellectual i erudit de les primeres produccions, ha deixat pas a l'anti-intellectualista d'avui. A l'exaltador de l'home complet, sense mistificacions. Parlem del llibre de Huxley, però. Hi ens interessa tot. La seva passió lúcida, la bellesa de l'estil, la manca deliberada de tot lloc comú. Amb una minuciositat proustiana, Aldous Huxley ens conta el seu desencís. Aquella persecució de la veritat, que abans havia esguardat com una tasca meravellosa, no és res més sinó un nom polit per al passatemps favorit de l'intellectual de substituir les vivents complexitats de la realitat per les abstraccions simples. Cal defugir tota teoria que ens porti enllà de la civilització. La civilització és harmonia, integritat. En una altra època, la religió ens féu uns bàrbars de l'ànima; ara la ciència intenta fer-nos uns bàrbars del cos. La veritat, la realitat, no és aquesta. Quan la veritat no és sinó la veritat, és innatural, és una abstracció que no sembla res en el món real. Per això l'art ens mou. Perquè és pur, amb totes les error de la vida real. Ni la bellesa ni l'amor són com pretén Shelley. Blake fou el darrer civilitzat. La seva obra és l'harmonització del sentiment i la raó, de l'instint i de la vida del cos.

Aldous Huxley, davant l'art modern, no es mostra simpàtic. Les manifestacions artístiques del nostre temps li apareixen monstruoses, tan químicament pures que deixen de tenir gust.

No tots els personatges de *Point Counterpoint* serveixen la causa de la civilització. Com empesos per un destí obscur, rics de vida interior i tanmateix incapaços de servir-se'n, el món de Huxley és anàrquic, on cada individualitat no troba ni el seu lloc ni la seva activitat. Hom deu estar, però, del costat del destí. Incapaços de reaccionar contra aquest destí, que creuen absurd, són lligats a aquella existència per una educació, cada vegada més apartada de les necessitats dels nostres dies.

Aquests dos volums de Huxley són desesperançadors, sovint cruels. No seria just de mostrar-s'hi sever, car és visible l'esforç de l'autor per ésser sincer en declarar la desfeta del seu pensament anterior.

F. VERGES

Agència exclusiva per a la venda de
MIRADOR
Societat General Espanyola de Llibreria
Barbarà, 16 *** Telèfon 17218

Les joies damunt la carn femenina són l'expressió diabòlica d'aquell imponderable, que dificilment podran destruir tots els sistemes anivelladors i redemptoristes.

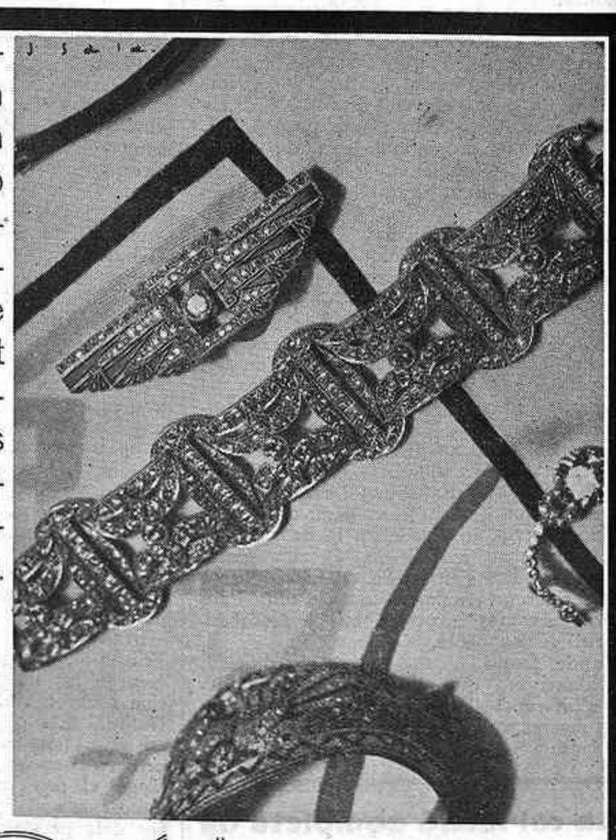

J. ROCA JOIER
RAMBLA CENTRE, 33 - PASSATGE BACARDÍ, 2

(c) Ministerio de Cultura 2006

ESBÓS DEL PROGRAMA DEL G. A. T. C. P. A. C.

La Urbanització de la Barcelona futura

La simple observació del pla de la Barcelona actual fa veure la necessitat imprescindible de procedir a la seva ràpida estructuració, de forma que permeti que la ciutat continuï l'extraordinària creixença iniciada en el segle passat.

L'habitant de la ciutat que ha de travessar-la sovint sap com és difícil circular per les zones desordenades que volten el traçat Cerdà. Els nuclis suburbans, Clot, Sant Andreu, Poble Nou, Badalona, Sans, Bordeta, Hospitalet, que han crescut sense cap traçat que els lligués orgànicament amb Barcelona, es desenrotllen ràpidament amb l'increment industrial i dificulten cada dia més l'extensió de la ciutat futura, tancant l'actual dins d'un cercle d'habitació i indústria, en complet desordre, que amenaça impossibilitar per molt temps la vida ordenada de la ciutat nova. De no posar-hi remei urgentment, més endavant ens veuríem obligats a la total destrucció de grans extensions edificades.

Es hora que les nostres autoritats, adonant-se de la importància vital que té per la nostra ciutat, decideixin l'immediat estudi d'aquest problema, la solució del qual es fa cada dia més difícil.

En el gravat que reproduïm de l'any 1806, veiem com Barcelona presentava la forma típica de les ciutats amurallades, tenia una població que no arribava als 100,000 habitants; les muralles, el castell de Montjuïc i el de la Ciutadella la limitaven completament; els camins que partien de les seves portes constituïen l'única expansió d'aquest clos.

El primer gran fenomen que ve a modificar aquest estat de coses, és el maquinisme i amb ell la creació del ferrocarril. Al costat d'aquest nou mitjà de comunicació, es van establint, sense ordre ni pla, els nuclis industrials que es desenrotllen ràpidament a fi de segle; el que eren petits pobles són avui extenses barriades que tendeixen a unir-se i confondre's amb la ciutat, ofegant-la amb el seu engrandiment (vegi's gràfic 2).

L'any 1859, les autoritats s'adonen de la necessitat apremiant de regular la creixença de Barcelona envers les seves barriades extremes. Presa la decisió d'enderrocar les muralles, es convoca un concurs en el qual es premià el «pla Rovira»; però el Govern central va imposar el «pla Cerdà», basat en un traçat de quadrícula que en mig de tots els seus defectes ha facilitat l'expansió de Barcelona en una forma ordenada que responia a les exigències de l'època. El traçat de carrers, quasi tots de la mateixa importància, es va fer d'acord amb les necessitats del tràfic d'aquell moment: peatons i vehicles de tracció animal, o sigui elements de velocitat semblants, de cinc fins a vint quilòmetres-hora. Establint un principi de diferenciació d'aquests dos elements de tràfic, es preveien uns passatges que travessaven les actuals illes de l'Eixample, formant veritables carrers de peatons.

En aquell projecte només es permetia edificar dos dels costats del quadrat, destinant l'espai interior a jardins. Més tàrd, desgraciadament, no va respectar-se aquesta disposició (vegi's gràfic 3).

Es aquest un fenomen comú a quasi totes les ciutats modernes, en les quals la propietat privada ha tingut un ascendent prou fort sobre les autoritats perquè fossin afavorits els seus interessos, i en contra i tot dels principis bàsics de la higiene.

Un cas ben clar del que acabem de dir és el de la modificació d'ordinacions permetent l'edificació alta en carrers que la tenien limitada d'acord amb la seva amplada. Aquesta no s'ha modificat, i com a conseqüència, els habitants de les primeres plantes dels edificis es troben mancats de sol i llum. Com exemple citem la Barceloneta (vegi's gràfic 4). El seu traçat de mitjans del segle XVIII, admirable per la seva època i que ha merescut l'elogi de l'urbanista Walter Gropius, en la seva darrera estada a la nostra ciutat, preconitza la forma lineal d'edificació avui en voga. Les cases eren de dues plantes; actualment els mateixos carrers s'estan omplint de cases de cinc i sis pisos d'alçada, sense que les autoritats facin res per privar-ho.

El «pla Cerdà» donant una amplada de 50 m. al carrer de les Corts, en vistes a l'esdevenidor, establia ja la separació de la zona antiga d'habitació i la nova, convertint-lo en una via collectora i distribuïdora de tràfic. Augmentat el tràfic amb vehicles de velocitat diversa, aquesta via collectora i distribuïdora ha de conservar-se, ampliant-la d'acord amb aquelles variacions.

L'any 1905 es convoca el concurs per a la nova extensió de la ciutat de Barcelona, que va guanyar Jaussely. Aquest pla té el defecte de tots els d'aquella època, d'ésser fet sobre un tauler de dibuix, a base de línies radials, moltes de les quals no tenen altre objecte que donar un agradable (?) arabesc en planta; considera la ciutat com una cosa limitada, ja que acaba totes les vies importants amb altres vies corbes i finals monumentals que fan improlongable el traçat.

Els principis d'urbanisme modern, clarament establerts en aquests últims anys, donen una importància bàsica a la classificació en zones, inexistent en el pla Jaussely.

El pla d'enllaços que regeix avui dia està inspirat en l'anterior i té tots els seus defectes.

No volem passar sense citar un projecte dels tècnics municipals que fou exposat en el Pavelló de la Ciutat en la darrera Exposició. En ell es pretén que Barcelona, ciutat marítima per excellència, fugi de la mar per refugiar-se al voltant del massís muntanyós del Tibidabo, basant-se en el fet que s'ha de respectar la zona agrícola del Prat de Llobregat. Hem de tenir en compte que aquesta haurà de desaparèixer en exigir-ho l'eixamplament de les noves zones d'indústria del Port Franc; a més no pot dir-se que sigui la zona agrícola pròpia de Barcelona, puix degut al cultiu intensiu dóna principalment fruits d'exportació. Per altra part, l'extensió de la ciutat d'habitació per les valls dels rius Llobregat i Besòs presenta l'inconvenient d'ordre higiènic de les boires baixes. El massís central del Tibidabo pretén ésser un «Bois de Boulogne», però a 500 metres d'alçària.

Els principis generals d'urbanisme, deduïts de l'experiència que ens donen les grans ciutats del món, hauran de regir els plans de previsió de la nostra Barcelona. No obstant, en aplicar aquests principis generals, s'han de tenir en compte les condicions socials, econòmiques i topogràfiques de la ciutat.

Analitzem les característiques de la nostra. Barcelona és una ciutat marítima emplaçada entre les planes dels dos rius Besòs i Llobregat, limitada a l'interior per la muntanya, que permet únicament sortides fàcils per les conques dels dos rius.

Barcelona, des del segle passat, s'ha estès omplint l'espai que separava l'antiga ciutat dels pobles dels voltants, esdevinguts centres de gran importància amb l'increment industrial; la ciutat unint-se a Gràcia i a Sarrià acabà el seu creixement en direcció normal a la mar, ja que més enllà d'aquestes dues barriades la topografia de la zona muntanyosa impedeix tot creixement.

Resumint: l'actual Barcelona es troba limitada per dos obstacles naturals que la situen entre dues paralleles: la mar i la muntanya. Li queden solament, com a zones d'extensió, les planes dels dos rius, a Llevant i a Migdia.

En el nostre cas, donades les característiques topogràfiques de Barcelona, que l'obliguen a estendre's linealment, no es pot acceptar una distribució del tipus de ciutat radial («pla Rovira»), ja avui exclòs per l'increment del tràfic. En canvi resulta natural el sistema de faixa i ordenació lineal de zones, per més que la seva aplicació presenti serioses dificultats pel desordre del traçat de ferrocarrils i dels nuclis suburbans on s'ha desenrotllat la indústria.

Venim obligats a considerar Barcelona com a ciutat industrial amb predomini de l'habitant obrer, i com a port de Catalunya. A més la nostra ciutat està a punt d'esdevenir la capital d'un Estat autònom.

(Seguirà)

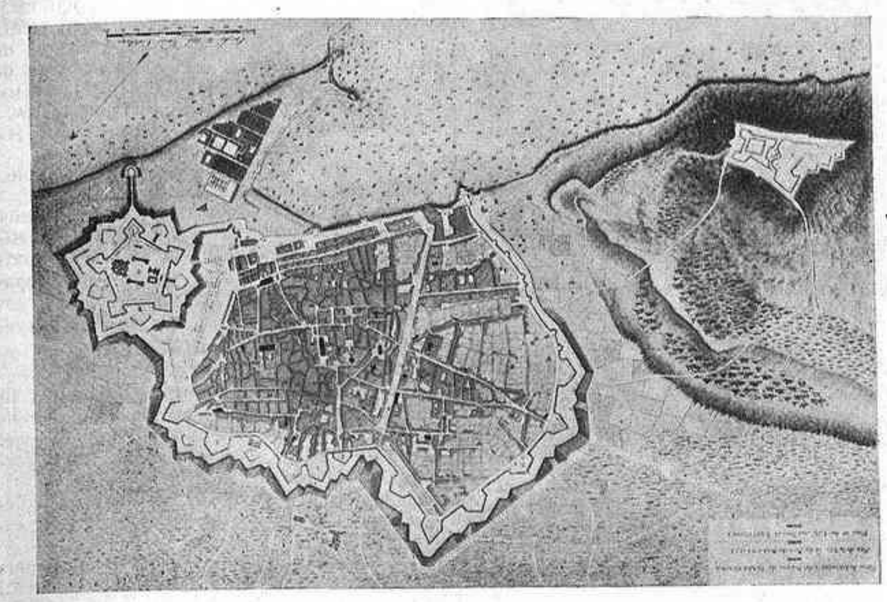

1. — *Barcelona l'any 1806*

4. — *La Barceloneta, que s'omple d'edificacions altes*

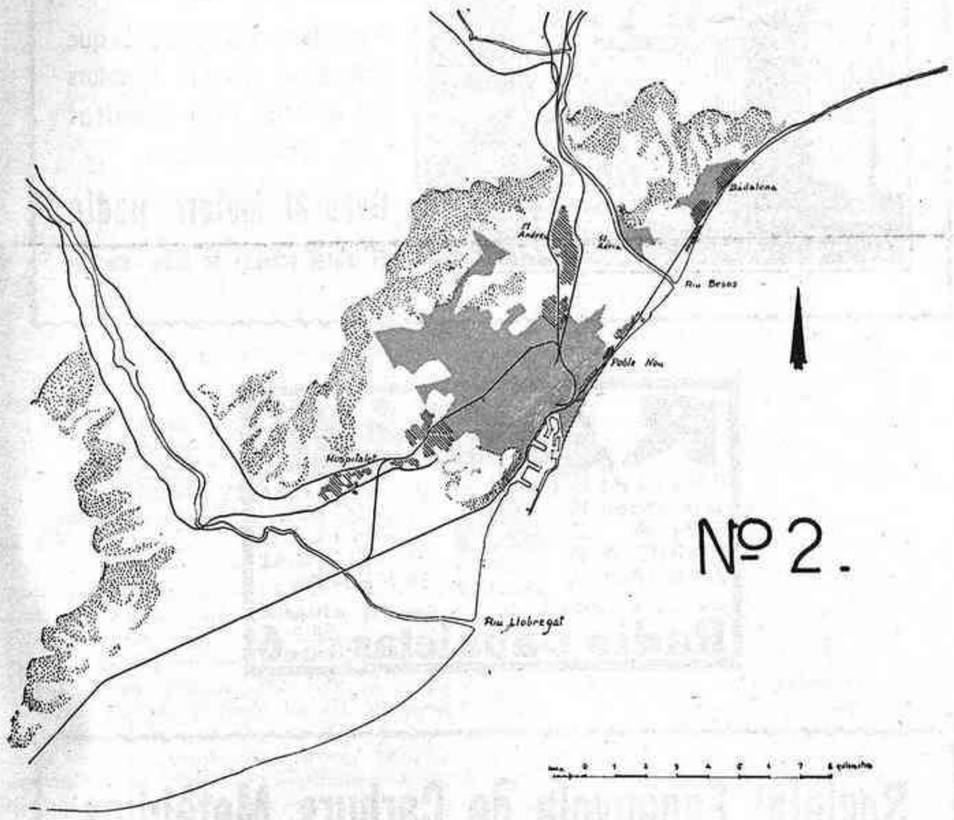

2. — *Les barriades veïnes es fonen amb Barcelona*

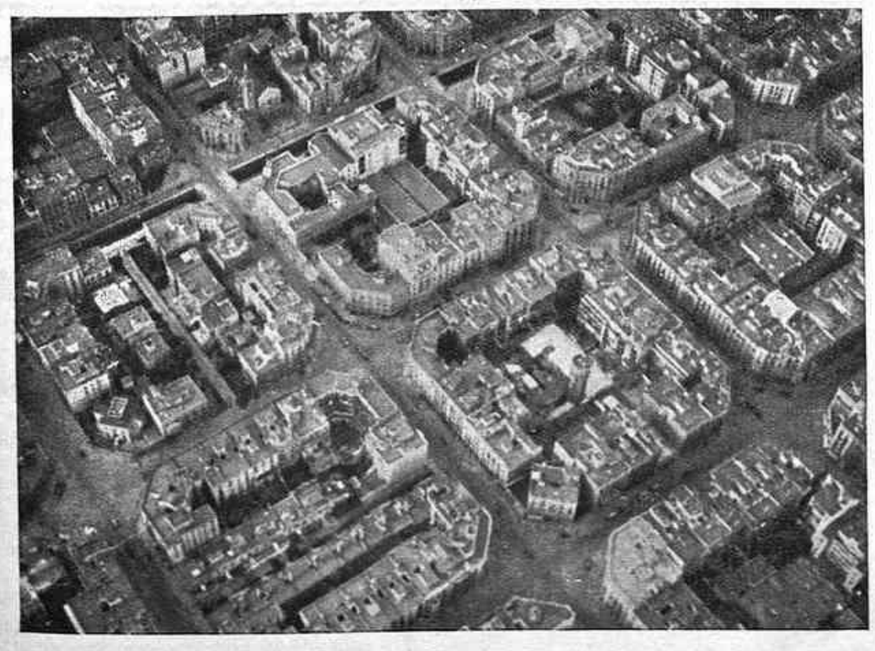

3. — *La quadrícula del pla Cerdà edificada totalment*

INFORMACIONS

—Per diners, a l'altra finestreta, si us plau.

(New-York American)

—Els metges no es posen d'acord.
—Què opinen?
—Uns, que el compte serà de mil francs; altres, que serà de dos mil.

(The Passing Show, Londres)

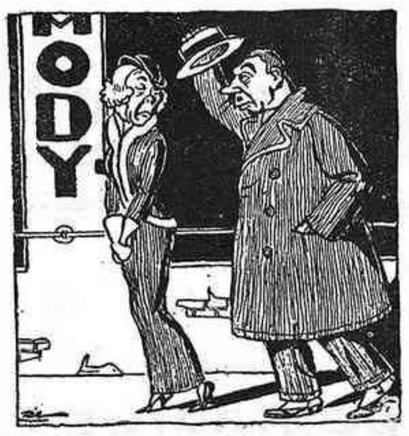

—Vostè s'equivoca, senyor; no sóc el que es pensa.
—Ja me n'adono, ja...

(Mucha, Varsòvia)

—Tingueu llàstima i compassió d'un pobret que té la seva dona sense feina!

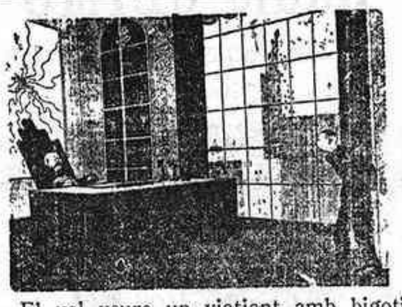

—El vol veure un viatjant amb bigotis.
—Digui-li que ja en tinc.

Un present reflecteix la personalitat del donant...
i aquest present el podreu adquirir als nostres galeries amb la seguretat de que acreditant-vos de persona de bon gust, trobareu la figura, bust tellèu profa o religiós etc. i altres elements decoratius que harmonitzin amb el caràcter del lloc on haginde col·locarse.
Lena S. A.
Esculptures - Lampares
Passeig de Gracia, 68.
(Xampra a Valencia)

Pasta de Cera
EL MILLOR FANG PER A ESCULTORS
Olivera, 25 - Telèf. 31816

URALITA
TUBERIA SANITARIA
DRENA
Absolutament impermeable, Inoxidable, Lleugera, No calen reparacions
URALITA, S. A.
PLAÇA ANTONI LOPEZ, 15
TELEFON 16556

(c) Ministerio de Cultura 2006

RADIO I DISCOS

L'HORA RADIADA

Continuen amb èxit les nostres emissions setmanals que per mitjà del micròfon de Ràdio-Associació permeten als homes de MIRADOR *de posar-se en contacte amb els seus lectors de Barcelona i de fora de Barcelona.*

Després de l'èxit esclatant que fou la conferència sobre Música dissonant *que Rossend Llates donà dimecres passat, ahir ocupà el micròfon de* MIRADOR, *ultra Guillem Díaz-Plaja que ve donant, setmanalment, uns comentaris de l'actualitat literària i artística, i ultra els noticiaris de* MIRADOR, *el nostre bon amic Rafael Moragas. Amb la gràcia desimbolta en el nostre collaborador, Rafael Moragas evocà la Universitat barcelonina de començaments de segle, recordant entre les files escolars d'aleshores homes que avui figuren com a capdavanters de la política, les arts i els negocis. La conferència fou un seguit divertit d'anècdotes i records plens d'ironia i de gràcia que Rafael Moragas va saber servir amb un humorisme excellent.*

Dimecres que ve, parlarà el nostre collaborador Joan Cortès i Vidal sobre Estil i dicció.

¿Le sería a Vd. agradable poder tomar un purgante de aceite de Ricino, si éste tuviera el gusto de un buen jarabe de naranja?

Pues éste es el aceite de Ricino GOLOSO, que envasado en un lindo vasito de cristal se vende en todas las farmacias.

RECEPTOR
Radio CLIMO
enxufable al corrent sense antena

Preu: 400 pessetes
RAMON CLIMENT
Consell de Cent, núm. 266
Telèfon 28058

LES DESPESES D'EMISSIÓ

En projectar una organització de ràdio, el primer que cal és comptar amb un ingrés fixe que asseguri les despeses quantioses de les emissores. A continuació donarem un resum de com està resolt aquest afer en diferents països.

En moltes ocasions hi ha una quota, diguem-ne d'entrada; tal és el cas a Txecoeslovàquia, on aquest dret és de cinc corones (3'50 francs francesos); a Suïssa, 3 francs (15 francs francesos). En altres països, Austria, Itàlia, Hongria, etc., aquests drets no són per una sola vegada, sinó que cada any s'ha de renovar aquesta llicència. A Itàlia importa 3 lires anuals. En altres països s'exigeix aquest pagament, però abonat mensualment.

A tot arreu, però, hi ha excepcions per a determinats ràdio-escoltes. A Letònia, per exemple, el malalt que ho ha estat més d'un mes, queda exceptuat del pagament. Aquest país també concedeix franquícia als habitants de poblacions de menys de cinc mil habitants. A Hongria els funcionaris de comunicacions també estan exceptuats d'aquest pagament. A Noruega no paguen tampoc en les regions on no arriben les emissores nacionals i que gaudeixen de les de l'estranger. D'altra part també hi ha augments ben fàcils d'explicar quan s'utilitza la recepció d'alguna forma que pugui semblar utilitària. A gairebé tot arreu, els llocs públics paguen set o vuit vegades més.

Hi ha països, però, en els quals l'Estat no ha establert cap impost sobre la recepció, i d'aquests els més assenyalats són França i els Països Baixos. A França moltes emissores pertanyen a l'Estat i per tant es nodreixen del pressupost del Ministeri de Comunicacions, i en últim terme és el contribuent qui paga amb un unitarisme irritant, puix que paga igual el que gaudeix de l'emissió com el que no. Als Països Baixos, la radiodifusió està en mans d'associacions particulars, és a dir, està sostinguda per quotes voluntàries, i l'estat de la ràdio és per demés puixant, ço que comporta una educació pública que en altres llocs no s'estila.

Els països on paguen més els ràdio-escoltes són Lituània i Alemanya, i val a dir que són recompensats amb una bona emissió. En canvi és Espanya dels països on es paga menys, i efectivament l'Estat fins ara ha correspost amb una deixadesa completa en aquest afer.

J. G.

LA RADIO A FORA

Ara que es parla d'una reglamentació de la ràdio ací, serà interessant d'indicar les darreres ordenacions que s'han fet o que es projecten en els distints països.

França era un dels països més endarrerits en aquestes matèries, però ara sembla que, d'adoptar-se el pla Ferrier serà dels millors organitzats. No menys que deu emissores de 60 kw. s'estendran per tot el territori francès. L'anterior canvi de Govern ha fet retardar aquests plans, però l'actual Ministeri sembla que se'ls ha fet seus, encara que no es pendrà acord definitiu fins a passades les eleccions.

Txecoeslovàquia, tot i la seva població, té més de 380,000 abonats al servei de radiodifusió. Amb això aquest any ha augmentat 70,000 radioescoltes i això permet sostenir l'emissora de Praga amb una potència que fa que s'escolti arreu d'Europa i amb programes sempre interessants.

Hongria. Els radioescoltes de tot Europa coneixen l'emissora de Budapest com una de les millors. Sembla, però, que el país no en té prou i es vol construir una emissora de 175 kw., però de funcionament automàtic, és a dir, amb comanda a distància, que permetrà millor emplaçament per no haver-se de controlar.

Irlanda. Des de fa temps es diu que l'emissora oficial de l'Estat Lliure es construirà al centre geogràfic de l'illa, és a dir, a Athlone, amb la mateixa longitud d'onda que Dublín, 413 metres i amb 100 kw. de potència.

Itàlia està fent una reforma en el seu estatut de radiodifusió, i segons aquest les estacions quedaran en la següent forma: Roma 50 kw., Florència 20 kw., Trieste i Gènova 10 kw., Torí i Milà 70 kw., i d'altres de més petites, és a dir, una organització completament provinciana.

També als països bàltics semblen preocupar-se de la ràdio. A Sofia s'està acabant de muntar una estació de 15 kw. i a Albània s'està perfeccionant les emissores de Zèvoli i Vallona i per a evitar interferències es modifica les seves longituds d'onda, que ara seran de 459 i 480 metres respectivament.

En un altre lloc d'aquesta mateixa pàgina es dóna compte del pla gegantí d'instal·lacions de ràdio que volen realitzar els soviets. Però tractant-se d'un element més — i el més poderós de propaganda — dubtem que les idees de la reglamentació russa puguin ésser aplicables als altres països.

La màquina d'escriure de qualitat

CASA ORBIS
F. FERRER AYMAR
Claris, 5 : Telèfon 19763
BARCELONA

NOTES DIVERSES

La radiodifusió russa

L'organització de la radiodifusió russsa, prevista en el pla quinquennal, comprèn, pel que fa a la Rússia central: deu estacions de 100 kw., set de 20 a 40 kw., trenta de 10 kw.; a Ucrània: dues estacions de 100 kw., una de 20 a 40 kw., tres de 10 kw.; a Caucàsia: una estació de 100 kw., dues de 20 a 40 kw., dues de 10 kw.; al Turquestan, una estació de 100 kw.; a Crimea, una estació de 100 kw.

A més a més, prop de Noghinsk, es construeix una estació de 500 kw.

Per a la recepció en comú es vol comptar amb sis cents locals i s'espera repartir per tota la U.R.S.S. uns catorze milions d'aparells de làmpares i tres milions d'aparells de galena.

A les escoles alemanyes

En acabar l'any passat, a Alemanya hi havia 20,000 escoles proveïdes d'aparells receptors, havent augmentat en 7,000 el nombre d'elles, i es preveu, per a l'any corrent, un augment per l'estil.

Ara, doncs, més d'un terç de les escoles d'Alemanya poden rebre les emissions escolars.

En 1931 hi ha hagut 2,000 emissions d'aquestes; la seva distribució percentual segons les matèries, és: música, 24; folklore alemany, 20; geografia, 10; història i economia política, 15; ciències, 12; llengües estrangeres, 19.

GENERAL MOTORS RADIO
RADIO-LOT
Passeig de Sant Joan, 17
BARCELONA
Recorda una vegada més que pot oferir-vos els receptors de la més alta qualitat fabricats per
General Motors Radio
El millor prestigi en ràdio-recepció

—I, a més a més d'escriure a màquina, què sap fer, senyoreta?
—A una pregunta tan insolent, potser no hi hauria de respondre el primer dia.

(*Simplicissimus*, Munic)

—Maleïtsiga! Aquesta crisi! Només es troben que joies falses!

(*Life*, Nova York)

RADIO
PHILIPS 15 ptas. al mes 35 CLARION
Telefunken 15 35 CROSLEY
ERLA 25 35 PHILCO
RADIOLA 35 35 COLONIAL
Atwater Kent 35 50 FERM
GRAN EXPOSICIÓN ÚNICA EN ESPAÑA
Radio Canaletas Rbla. Canaletas 6

ANUNCIANTS...!
Una moderníssima organització completa en publicitat
Pel·lícules de dibuixos animats
mudes i sonores - patent núm. 121288 - aplicades al servei de la tècnica publicitària, us l'ofereix:
"Agencia General de Anuncios"
Vostres productes poden ésser propagats amb èxit segur per tota la Regió Catalana i Illes Balears
200 cinemes en ciutats i poblacions de categoria
Fontanella, 10, 1.er, 2.a.-Tel. 16606
BARCELONA
Avinguda Menéndez Pelayo, 85, 1.er
MADRID

Societat Espanyola de Carburs Metàl·lics
Correus: Apartat 190
Teleg.: "Carburos"
BARCELONA
Mallorca, 232
Telèfon 73015
CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, València i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIÓ INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA
PRESSUPOSTOS, ESTUDIS, CONSULTES I ASSAIGS, GRATIS

Suscriviu-vos a MIRADOR
Pelai, 62. - BARCELONA
BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO
El Sr. .....
que viu a .....
carrer ..... n.º ..... es subscriu a MIRADOR
vel preu fixat de 3'50 ptes. trimestre.
..... de ..... de 193....
Signatura

IMPRESOS COSTA
Asalto, 45.-Barcelona

(c) Ministerio de Cultura 2006